

VIENYBĖ

1886 ★ OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD ★ 1984

98 M. 15 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1984 M. GRUODŽIO-DECEMBER 31 D.

Telephone
(718) 277-7257

50 CENTŲ

Lietuvos Diplomatinės Tarybos ir Lietuvos Pasiuntinybės vardu nuoširdžiai sveikinu visus lietuvius Šv. Kalėdų ir Naujųjų 1985 metų proga.

Labai dėkoju spaudai, veiksniams, organizacijoms ir visiems geros valios lietuviams už ryžtingą veiklą Lietuvos laisvės bylos reikalais ir už gražią atodairą Lietuvos Diplomatinei ir Konsularinei Tarybai.

Linkiu, kad Naujieji Metai būtų visiems sėkmingesni ir pasireikštų naujomis prosvaitėmis.

Dr. Stasys A. Bačkis
Lietuvos atstovas
Washington, D. C.

SVEIKINA LIETUVOS ATSTOVA

Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1985 metų proga JAV Prezidentas Reagan su žmona, Viceprezidentas Bush ir žmona, Valstybės Sekretorius Shultz su žmona, JAV Protokolo Šefė ir ponas Roosevelt, Šv. Sosto pranciškus Ark. Pio Laghi, Washingtono Ark. James A. Hickey, Washingtono meras su žmona Barry bei Baltimorės meras atsuntė sveikinimus ir linkėjimus Lietuvos atstovui ir ponai Bačkieni, kurie aukštiesiems sveikintojams irgi pasiuntė sveikinimus.

Svenčių proga O. ir S. A. Bačkiai taip pat pasikeitė sveikinimais su daugelio valstybių ambasadoriais.

Su Naujaisiais Metais sveikiname bendradarbius, rėmėjus ir skaitytojus.

Naujasis Europos Parlamento pirmininkas

Naujoju Europos Parlamento pirmininku išrinktas ilgametis prancūzų krikščionių demokratų veikėjas Pierre Pflimlin. Jis gimė 1907 m. vasario 5 d. Roubaix, Siaurinėje Prancūzijoje. Paryžiaus ir Strasburgo universitetuose studijavo teisę, kurią baigė doktoratu. Veikla plačiai žinomas tarptautiniuose krikščionių demokratų sąjūdžiuose. Pierre Pflimlin dalyvavo eilėje Prancūzijos vyriausybių. Kurį laiką buvo ministru pirmininku. Dvidešimt keturis metus — Strasburgo burmistru.

Pierre Pflimlin yra atidus pavergtųjų tautų klausimams. Jis yra vienas iniciatorių, pasirašęs vėliausiają Europos Parlamento rezoliuciją, reikalaujančią kun. Svarinsko ir kun. Tamkevičiaus išlaisvinimo. Naujasis pirmininkas pažįsta VLIKo atstovą prie Europos Parlamento ir Europos Lietuvių Krikščionių Demokratų Tarybos pirmininką inž. Adolfą Venskų, taip pat yra susipažinęs su pavergtosios Lietuvos problemomis.

Dr. Egon Klepsch išrinktas E. Parlamento Krikščionių Demokratų Grupės pirmininku. Į Parlamentą vėl perrinkti lietuviai draugai: Otto von Habsburg, Marlene Lenz, Rudolf Wedekind, Dr. W. Hahn — krikščionys demokratai, taip pat Lady D. Elles, Lord Bethell, R. Simmonds, J. Taylor — konservatoriai.

Lietuviai siekia pakeisti Amerikos imigracijos įstatymą

Sprendimas dėl pabaltiečių deportacijų, OSI įstaigai prašant, atidėtas. Lietuvių įstaigos ir toliau ragina rašyti laiškus, siųsti telegramas, skambinti Sekretoriui George Shultz, prašant, kad nebūtų pažeistas Pabaltijo į Sovietų Sąjungą įjungimo nepripažinimo principas ir kad netekusieji pilietybės, taip vadinami būk tai buvę nacių kolaborantais, nebūtų deportuojami Sovietų Sąjungą.

Rašiusieji laiškus, siuntusieji telegramas ar kitokiu būdu išsijungusieji į šią akciją daug padėjo.

Kokie tolimesni JAV LB Visuomeniniams Reikalams Tarybos planai ir kas šiuo metu daroma. Siekiame, kad būtų pakeistas JAV imigracijos įstatymas dėl deportacijų bei pilnos pilietinių teisių apsaugos kaltinamiesiems taip vadinamu bendradarbiavimu su naciais. JAV LB Visuomeniniams Reikalams Tarybos vicepirminin-

kas šiai akcijai koordinuoti gavo advokato David Springer leidimą panaudoti jo jau praeitais metais paruoštą Imigracijos įstatymui pakeisti projektą. Taip pat gavo jo pažadą šiam tikslui talkinti.

VRT-bos narys — Juozas Kojelis, advokatams padedant, ruošia memorandumą, kuriame bus išdėstyti motyvai, ko mes norime ir kodėl. Jis kartu su Imigracijos įstatymo pakeitimo projektu bus asmeniškai JAV LB VRT-bos narių įteiktas visiems US kongresmenams ir senatoriams, prašant būti Imigracijos įstatymo pakeitimo sponsoriais.

Kai viskam bus tinkamai pasiruošta, informuosime visus ir prašysime, kad kontaktuotumėte savo valstijų JAV senatorius bei kongresmenus.

Žinome, kad einame į kovą, bet turime daug gražių pavyzdžių, kai intesyviai ir sutartinai dirbant,

nuveikiama ir neįmanomus darbus.

Si akcija pareikalau iš LB-ės ir kitų organizacijų darbuotojų ne vien asmeninių pasiaukojimų, bet ir didelių piniginių išlaidų. Žinome, kad veikia privatus ir oficialūs komitetai, ir jūs juos remiate bei darote finansines rinkliavas. Tai gerai. Bet jeigu norite, kad JAV LB Visuomeninių Reikalų Taryba viską tinkamai ir sėkmingai praveistų, reikalinga suorganizuoti extra finansinę paramą šiai visai akcijai. Auką prašome siųsti JAV LB KV išdininkui Kaziui Žiedoniui — 2930 Rockefeller Rd., Wiloughby Hills, OH 44092.

Su širdingiausiais sveikinimais ir linkėjimais Naujųjų Metų proga,

Jūsų

Jonas Urbonas
JAV LB Visuomeniniams
Reikalams Tarybos pirmininkas

VIENYBĖS EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

GEG.-MAY 2 D. IKI GEG. 19 D.

Seniausio lietuvių laikraščio Vienybės šimtmečio sukakties proga 1985-aisiais metais ruošiamą ekskursiją į Lietuvą.

Ekskursija išskris iš New Yorko gegužės-May 2 d. Dvi naktis praleis Maskvoj. Vilnių pasieks gegužės 5 d. Lietuvoje bus 10 dienų. Gegužės 15 iš Vilniaus skris į Leningradą, kur praleis 3 naktis. Gegužės 18 traukiniu vyks į Helsinkį, Suomiją, kur bus 1 naktį. Gegužės 19 d. skris atgal į New Yorką.

Kainą paskelbsime vėliau, gavę žinių iš lėktuvų kompanijų ir Inturisto.

Ekskursijai gauta 45 vietos keleiviams.

Ekskursiją tvarkys —

American Travel Service Bureau
9727 Southwestern Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel. 1-312-238-9787

Vienybė is published twice a month at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybė, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava; Layout: Edmund Vaiciulis; Composition: Anne Waivada.

Contributing editors and writers: Dr. Algirdas Budreckis, Demie J. J. Kal, Jonas Kiznis, Juozas Kreivenas, Salomeja Nalckelmaitė, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Ar išimtis patvirtina taisyklę?

Venezuelos Lenkų Bendruomenės pirmininko pareigas jau daug metų eina inžinierius Feliksas Zubras. Gimęs Kybartuose, o jaunystę praleidęs Alytaus apskrityje, netoli Simno esančiame Metelių dvare, Zubras gražiai kalba lietuviškai. Nors jo šeimoje vyravo labai stipri lenkų dvasia, Feliksas teigiamai atsiliepia apie Lietuvos nepriklausomybės metais vykdytas reformas. "Viena karta iš esmės pakeitė Lietuvos "veidą", — rašo Zubras. "Niekam nebekilo klausimas, ar Lietuva yra verta laisvės: ji krauju ir darbu tai įrodė, o progresas visa tai apvainikavo. Išliko nauja karta, kuri savo ekonomine padėtimi, švietimu ir kultūra galėjo lygintis su Lenkija ir su kitomis pažangiomis Vakarų Europos valstybėmis. Todėl šiandieną lenkai pilnai užjaučia lietuvių jų dabartinėje kovoje ir didžiuojasi herojiška istorinio jų kaimyno laikysena sovietinio bolševizmo akivaizdoje".

Gražūs žodžiai. Malonu lietuviui juos girdėti. Matyt, kad jų autorius — kultūringas, gyvenimo pamokytas žmogus. Bet ar gali seniai tėvynėje begyvenęs Venezuelos lenkas kalbėti visos lenkų tautos vardu? Tautos, kuri, nežiūrint visų jos gerų savybių, esmėje taip ir liko giliai šovininė lietuvių tautos atžvilgiu. Net sunkiais metais, kuomet ji buvo reikalinga lietuvių paramos. Tai rodo istorijos ir dabartinio gyvenimo pavyzdžiai, tereikia pasikalbėti su pirmu pasitaikiusiu lenku, gyvenančiu Vilniaus krašte, arba panagrinti dabartinę lietuvių padėtį Seinų apygardoje.

Tūlas inteligentas net iš Lenkijos gilumos stebina nelogiška šovininine mastysena, netoleracija Lietuvai.

Jei Zubras sako, kad "į Vilniaus problemą reikia žiūrėti dabartiniu, o ne 1937 metų žvilgsniu", matyt, galvoja, kad 1937 m. tiesa buvo lenkų pusėje: šiandien jie negali užpulti Lietuvos, dėl to ir reikia į šią problemą žiūrėti "kitu žvilgsniu". Ne kartą lietuviai su lenkais jungtinėmis jėgomis kovojo prieš bendrą priešą. Turėjo gražių pergalių ir skaudžių pralaimėjimų. Šiandieną lenkų tauta norėtų susilaukti iš kaimynų paramos — "solidarumas" ragina būti solidariais. Jų tarpe girdisi protingų balsų, kviečiančių pamiršti senus kivirčius. Bet jų nedaug, o galimos pergalės diena liktų dar mažiau.

Lenino šūkiu "laisvė pavergtoms tautoms" suviloti, kilo į kovą prieš carizmą įvairių tautybių žmonės. Ką parodė istorija, gerai žinom. Vienus šūkius pakeitė kiti, bendražygiai tapo sunaikinti. Gal lenkai padėjo vengrų revoliucijai arba čekoslovakams "Prahos pavasario" metu? 1968 m. jie žygiavo su durtuvais prieš savo kaimynus, iš kurių dabar noretų sulaukti "solidarumo".

Klysta venezuelietis inžinierius Feliksas Zubras, galvodamas, jog lenkų tautos mentalitetas pasikeitęs arba, kad "teritorijos ginče diplomatinėje plotmėje Lenkija palaikytų Lietuvą". Jis tikisi, jog lenkų teisės Vilniaus krašte bus lietuvių respektuojamos ir ta prasme kivirčių nebus.

O lietuvių teisės dabartinėje Lenkijoje, Suvalkų krašte ar respektuojamos? Negi Zubras ar žurnale "Pasaulio lietuvis" pravedęs su inžinieriumi pokalbį Julius Vaisiūnas nežino lietuvių padėties šiaurinėje Lenkijos dalyje? Ne tik kultūros-švietimo srityse, bet ir religijoje lietuviams daroma skriauda. Lenkai, patys būdami karšti katalikai, nėra tolerantiški ir laužo tikėjimo priesakus vardan nacionalinių ambicijų. Atrodo, jog ir šventas Tėvas šiuo atžvilgiu nieko negali padaryti. Taip kunigai Vilniaus krašta ir sulenkino.

Kodėl gerbiamas Julius Vaisiūnas pokalbyje nepalietė šio klausimo? Tik pažindami tiesą, galime ją toliau skleisti. Juo labiau ji žinotina lenkų bendruomenės pirmininkui. Dabar, Zubro nuomone, "iki 1937 m. vietiniai lenkų lietuvių santykiai buvo geri". Tik jis pats, "lankydamas gimnazija, priklausė slaptai lenkų skautų draugovei ir taip pat slaptam kariuomenės ("armia krajowa") daliniui". Kariuomenės, kuri ruošė perversmą, kuri rengėsi nuversti lietuvių valdžią ir iš viso panaikinti Lietuvos vardą. Ką gi, gal ir teisybė. Lietuviai buvo geri, o lenkai veidmainiavo.

Ar neveidmainiavo jie ir dabar? Nes nuoširdžiai supratęs savo klaidas žmogus pirmiausia jas išpažįsta.

Per keturiasdešimt ir daugiau išėivijos metų ne vienas mūsų susirinko savo specialybių ir bendrosios literatūros knygynėlius. Dabar tie mūsų paseno ir beviltiškai dairosi, kur tą turtą palikti. Natūraliai kyla klausimas: o gal tai atiduoti į tėvynę?

Į tėvynę? Ir taip ir ne. Aišku, mūsų kultūriniai palikimai tėvynei priklauso. Iš to viso tėvynė gal ir nedaug ko reikalinga. Bet išėivija gražiai tirpsta, gal ir visiškai sunyks!

Tik gaila, kad tėvynė kol kas nėra saugi vieta mūsų kultūros paminklams. Lietuvos kultūrinis gyvenimas ir paminklai koncentruojasi Vilniuje. Bet kokių nors Vidurio Europos politinių neramumų atveju Lietuva, o ypač Vilnius, gali atsirasti ant ugnikalnio. Galimas daiktas, lietuvių tautą laukia dar labai sunkūs laikai. Nėra jokio užtikrinimo, kad būsimo okupacijos gali būti geresnės už buvusias. O ir dabar nelaukti sunkumai užpuola net išėivijos su tėvyne pašto susisiekimą.

Taigi, Vakaruose nėra neprasminga siekti tvirto savo tautinių mokyklų tinklo, turėti savo parapijas, savą lituanistikos katedrą universitete, savus muziejus, bibliotekas ir t. t. Su panašiomis įstaigomis tėvynėje turi būti glaudžiai bendradarbiaujama, bet tautinis gyvenimas išėivijoje išlaikomas galimai turtingesnis.

Ne tik mums, bet ir kitoms Vidurio Europos tautoms savo kultūros punktai Vakaruose kartais praverčia. Štai kad ir pavienis atsitikimas lenkams. **Polish Perspectives** 1979 Nr 3 pasakoja, kad jų kompozitoriaus Karolio Szymanowskio vertingas baletas Harnasie

(rankrašty) 1944 m. Varšuvoje buvo nacių sudegintas su daugeliu kitų Nacionalinės Bibliotekos turtu. Apgailėstavo lenkai. Bet 1978 m. Krokuvėje Nacionalinis Muziejus netikėtai gavo šio baletu rankraštį . . . iš Amerikos. Mat, prieš karą nepasiturinčiai gyvenęs Szymanowski gydėsi Šveicarijoje. Lenkų muzikų įprašyta kompozitorių parėmė turtingo industrialisto našlė Amerikoje Irena Warden. Kompozitorius jai kaip padėką nusiuntė savo baletu nuorašą. Šitai kūriny išliko nesunaikintas.

Kaune 1943 m. kartą buvo sovietų lėktuvų aliarmas. Visi nuskubėjo į slėptuves. Vienam vyrui prireikė dar sugrįžti į butą. Tas išskubėjo, o nervų įtempimo sąlygose vienas šio būrelio dalyvis kompozitorius rado būdą atsiriboti nuo realybės: slėptuvėje rašė iškilmingas fanfaras ano drąsaus vyro garbei. Visa tai smulkmena, bet iš smulkmenų gyvenime daug kas susidaro. Tarp kitko: šitos fanfaros dabar yra mano bibliotekoje. Gal kada teks paskelbti ir pavardes . . .

Tuo tarpu gyvename laikus, kada bet kokius lietuvių kūrybos paminkliukus reikia rinkti. Nėra pagrindo manyti, kad šie laikai ilgam bus pastovūs. Gal kada ir išdai goms rašytos fanfaros prabils gyva dvasia. Tuo tarpu pareiga priešintis lietuviško gyvenimo siauriniui.

Išėivijos kultūriniai turtai kada nors turės rasti kelią į tėvynę. Bet tai neturi būti dabar ir neprivalo būti mirštančios išėivijos palikimas. Tai turi ir turės būti gyvo lietuviško medžio vaisiai.

(Iš Lietuviškos Muzikos bibliotekos biuletenio)

Apie tikrąjį ir dirbtinį patriotizmą

ADV. CHARLES P. KAL

Amerikos politikieriai kai kada vartoja dirbtinius garbingus žodžius — patriotizmas. Pagal U. S. News & World Report, 1983 m. lapkričio 7, straipsny "Those Pension Millionaires in Congress", sakoma, kad įstatymų leidėjai Washington, D. C., sau reikalauja 3-ris kartus didesnių pensijų, negu jie galėtų gauti dirbdami privačioje industrijoje — Ir tas yra visai legalu.

Šie politikieriai "patriotai", neturėtų vartoti garbingos patriotizmo sąvokos.

Iš tikrųjų, tautos didvyriai kaip pvz. prezidentas Washington, prez. A. Lincoln ir kiti turėjo teisę naudoti patriotizmo terminą, nes jie buvo to verti. Gi dabartiniai politikieriai nėra to užsitarnavę. Jie nėra tikri patriotai.

Senatoriaus Edward Kennedy (D. iš Mass.) uždarbis yra \$70,000 per metus. Ištaravęs 20 metų ar daugiau, gautų 1,56 mil. dolerių pensijos, jei jis dirbtų privačioje industrijoje — pagal pensijos planą gautų \$453,012. Kitas pavyzdys, — sen. Howard Baker (R. iš Tenn.), kuris per 20 metų uždirbtų \$1,028,905; o privačioje industrijoje uždirbtų tiktai \$359,306.

Trečias pavyzdys, — Atstovų Rūmų narys (D. iš Mich.), kuris per 20 metų uždirbtų \$1,533,659 privačioje industrijoje uždirbtų tiktai \$445,445.

Republikonas "patriotas" John Elenborn (R. iš Ill.), kuris per 20 metų uždirbtų \$1,017,359, privačioje industrijoje gautų tiktai \$351,354.

Kadangi pensijos yra nenormaliai didelės, tai senatorius ar kongresmanas, ištaravęs pagal planą nustatytą laiką, meta į šalį savo postą, pradeda imti pensiją, nes pastaroji yra triskart didesnė, negu reguliari alga.

Tokie faktai turėtų sukresti visą kraštą. Šioje šalyje yra daug bedarbių ir badaujančių žmonių. Kyla klausimas, kaip senatorius reiktu vadinti, ar tikraisiais patriotais, ar dirbtiniais?

Kokia bus mūsų ir mūsų vaikų ateitis priklausys nuo mūsų vienybės, drąsos. Reikia pasišvesti, kad panaikintume šiuos nukrypimus. Politikierius dabar naudojamas žodis "patriotas" yra tikra tautiečių apgavystė.

P. S. Mūsų linkėjimai — Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų 1985 Metų visam Vienybės štabui.

FILOSOFINĖS MINTIES ŠALTINIAI

Lietuvių Bendruomenė Vienybei prisiuntė 72 puslapių Lietuvos Po-
grindžio spaudos Tautos Kelias Nr.
3, kuriame prasta, kai kur sunkiai
įskaitoma rašomąja mašinėle, ofse-
tu perspausdinta eilė straipsnių,
tarp jų keletas labai įdomių. Štai:

Lietuvos filosofinės minties istoriniai šaltiniai

Senosios Lietuvos valstybės kul-
tūrinis palikimas mūsų mokslo dar-
buotojų mažai tyrinėtus ir menkai
nušviestas. Geras žingsnis ta kryp-
timi žengtas, ruošiantis Vilniaus
universiteto 400 m. Jubiliejui. Ta
proga kultūrinio palikimo klausimais
periodinėje spaudoje buvo paskelbta
nemažai straipsnių, paruoštas vienas
kitas ir didesnis darbas. Bet toje srityje
plati, mažai judinta dirva dar laukia
darbuotojų. Jiems nemažai pasitarnaus
"Lietuvos filosofinės minties istorijos
šaltiniai", kurių pirmas tomas, apimęs
feodalinį laikotarpį iki XVIII a.
imtinais, išleistas 1980 m. Kitų
dviejų tomų pasirodymas laukiamas.

Veikalo parengėjai Lietuvos filo-
sofinės minties istorijos šaltiniais
laiko šios srities darbus, sukurtus
etninės Lietuvos ribose ir svetur
gyvenusių lietuvių, susijusių savo
veikla bei kūryba su Lietuva. Filo-
sofijos srityje Lietuvoje nemažai
darbavosi kitataučių — lenkų,
vokiečių ir kitų. Veikalo autorių
nuomone, jų kultūrinis palikimas
priklauso ir tautoms, kurių atstovais
buvo, ir Lietuvai.

Filosofinės minties šaltiniais laiko
ne tik grynai filosofinio pobūdžio
veikalus, bet ir kitų sričių darbus,
kuriuose išreiškiamos visuomeninės
pažiūros, idėjos, teorijos, turinčios
filosofinę bei pasaulėžiūrinę reikšmę:
— tai valstybiniai aktai, darbai iš
istorijos, ekonomikos, teisės ir net iš
literatūros srities.

Pirmaisiais visuomeninės filosofinės
minties šaltiniais, kuriuose yra
išreikšti tam tikri pasaulėžiūriniai
ir ideologiniai motyvai, laiko rašytinius
dokumentus — "Lietuvos metraščius",
Lietuvos didikų kunigaikščių laiškus,
Lietuvos Statutą ir kitus istorinius
dokumentus, kuriuose atsispindi filo-
sofinės, sociologinės Lietuvos valstybingumo
idėjos, patriotizmas, įvairūs socialiniai
ir politiniai motyvai.

Ypač didelę svarbą teikia Lietu-
vos Statutui, kuriame atsispindi ne
tik feodalinės visuomenės luominis
susiskirstymas, socialinės politinės
bajorijos teisės, bet ir renesanso
bei humanizmo idėjų poveikis Lietuvai.

Teigiama vertina ir Lietuvos didikų
kunigaikščių laiškuose išreikštas
mintis. Apie Gedimino laiškuose
rašoma: "Gediminas vadovavosi religine
pakanta. Kaip vadovavosi feodala
klasei, buvo jos interesų reiškęjas,
tačiau kartu gynė laisvuosius žmo-
nes — pagrindinę jėgą, atlaikiusia
kovas su kryžiuočiais, saugojo jų
teises ir privilegijas. Tautų tarpusavio
santykius Gediminas siūlė grįsti
religinio pakantumo ir nesikišimo
į kitų kraštų vidaus reikalus
principais. Pabrėžiama, jog tarp-
tautiniai nesutarimai turi būti

sprendžiami taikiai, o ne jėga.
Pasisakoma už teisę gintis užpul-
tam. XIV a. Europoje tai buvo
pažangios mintys.

Vytauto laiškus apibūdinant taip
rašoma: "Būdamas gabus diploma-
tas, Vytautas savo tikslų sugebėjo
siekti ne tik ginklu, bet ir diploma-
tinėmis priemonėmis. Jo laiškuose,
pareiškimuose, sutartyse atsispindi
pažiūros į Lietuvos suverenitetą,
į santykius su Lenkija, Ordiną, kito-
mis kaimyninėmis valstybėmis, pa-
brėžiama LDK teisė būti nepriklausoma
nuo lenkų. Pagrįsdamas savo
teises į valdžią Lietuvoje, įrodinėjo
etninį lietuvių ir žemaičių bendrumą,
nurodė, jog tai pačiai tautai
priklausė ir prūsai. Raštuose varto-
jo "tėvynės", "tėvų žemės" sąvo-
kas. Vytautui būdinga tautinė ir
religinė tolerancija, prisidėjusi prie
DLK politinio sustiprėjimo.

Didžiausios reikšmės filosofinės
minties raidai turėjo Vilniaus uni-
versitetas, kuriame jau nuo pat
įsteigimo 1579 m. buvo dėstomas
trijų metų filosofijos kursas. Filo-
sofijos disciplinos buvo dėstomos
kolegijose ir vienuolynų mokyklo-
se: Vilniuje, Kražiuose, Kaune Ra-
seiniuose, Paparčiuose, Seinuose,
Ašmenoje, Marijampolėje.

Profesorių parašyti veikalai ir jų
skaitytos paskaitos, kurias pažodžiui
yra užrašę studentai bei moksleiviai,
yra gausūs šaltiniai filosofinės
minties istorijai. Vilniaus universiteto
vien studentų užrašytų profesorių
paskaitų kursų yra apie 600.

Šaltinių sąrašas užima 358 veika-
lo puslapius. Duotas kiekvieno šal-
tinio trumpas apibūdinimas, nuro-
das kokius klausimus ir kokių
požiūrių šaltinis nagrinėja. Tai
didelis palengvinimas tiems, kurie
norės šaltiniais naudotis.

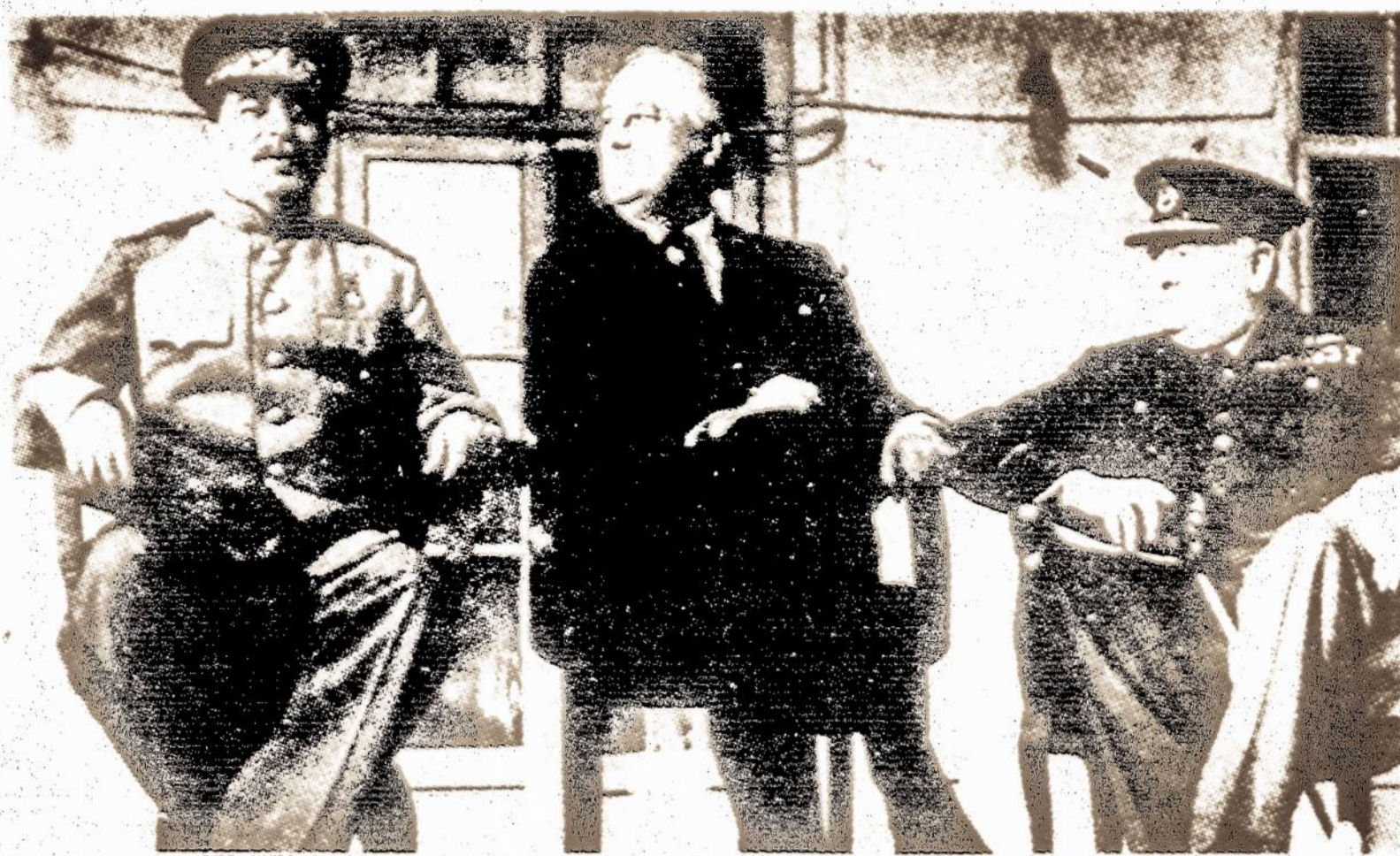
Veikalą parengė Lietuvos TSR
Mokslų akademijos filosofijos, so-
ciologijos ir teisės instituto Lietu-
vos filosofijos istorijos skyrius,
vadovaujant prof. R. Plečkaičiui.

Veikale nurodyti šaltiniai yra
susiję ne tik su filosofija, bet liečia
ir kitų sričių kultūrinį palikimą.
"Lietuvos filosofinės minties šal-
tiniai" pasitarnaus visiems Lietuvos
kultūros tyrinėtojams.

Iowa universitetas rūpestingai renka
socialinius dokumentus. Tuo rei-
kalu universiteto rankraščių biblio-
teka kreipėsi į ALŲ. Jų prašoma
medžiaga buvo pasiūsta.

Chicagos latvių vadovaujantis vei-
kėjas ir Pavergtųjų Tautų Illinois
komiteto pirmininkas Ilmars Berg-
manis ryšium su ALŲ šaukiamu
Amerikos Lietuvių Kongresu atsiuntė
Amerikos Lietuvių Tarybai raštą,
primindamas bendrą lietuvių ir
latvių išeivių likimą. Jis pabrėžė,
kad tik vieningai veikdami pabaltiečiai
atgaus laisvę.

**Išleistas Amerikos Lietuvių X kon-
gresas.** Tai Amerikos Lietuvių Ta-
rybos leidinys, su trumpais paaiški-
nimais, programa ir sveikinimais.
Leidinių paruošė ALT sekretoriatas:
I. Blinstrubienė, G. Lazauskas ir
kun. J. Prunskis. Leidinys 104 psl.
su viršeliais.

Jaltos konferencijos dalyviai ir sutarties signatarai. Iš k.: Josif Stalin, Franklin Delano Roosevelt ir Winston Churchill.

Lenkai pagaliau nusileido dėl Jaltos

Lenkų organizacijos Pomost prašymu, senatorius Robert W. Kas-
ten inėšė rezoliuciją S. J. Res. 226
ir JAV Kongreso atstovas Tom
Corcoran panašią rezoliuciją H. J.
Res. 435, kuriomis reikalavo, kad
JAV vienašališkai atsisakytų Jaltos
susitarimų.

Jaltos konferencijoje 1945 m. JAV
pripažino — pagal Curzono liniją —
pravestąją Lenkijos rytinę sieną,
kuri Vilnių paliko Lietuvai. Jaltos
susitarimų atšaukimas iš naujo
iškeltų Vilniaus priklausomybės
klausimą, ir sudarytų pavojų, kad
JAV Vilnių gali pripažinti Lenkijai.
Todėl 1983 m. VI PLB Seimas
priėmė nutarimą prieš Jaltos susi-
tarimų panaikinimą.

**"Rytų Europa pakliuvo sovietų
valdžion ne dėl Jaltos susitarimų,
bet sovietams tuos susitarimus su-
laužius", - pareiškė seimas.**

JAV LB-ės Krašto valdybos pir-
mininkas ir Visuomeniniams reika-
lams taryba, vykdydami seimo nu-
tarimą, kreipėsi į prezidentą Rea-
gan, Valstybės departamentą ir
Senato bei Atstovų rūmų užsienio
reikalų komisijas su pasisakymais
prieš sen. Kasten ir atst. Corcoran
rezoliucijas. Į šiuos pasisakymus
buvo atkreiptas dėmesys. Senato
užsienio reikalams komisijos piri-
ninkas senatorius Charles H. Percy
sen. Kasten rezoliuciją užšaldė ir
nesutiko jos savo komisijai patiek-
ti, o jo įstaiga Pomost organizaci-
jai pasiūlė tartis su JAV LB-e
rezoliucijos tekstą pakeisti. Toks
pasitarimas vyko 1984 rugsėjo 7-9
d. su Kalifornijoje gyvenančiu Po-
most direktorium ir Jaltos atšauki-
mo komiteto pirmininku Adam W.
Kiernik, JAV LB-ės Visuomeni-
niams reikalams tarybos įgalioti-
niui informuojant Amerikos ukrai-
nų kongreso komiteto atstovą My-
ron W. Wasylyk.

Pomost atstovui sutikus iš-
braukti reikalavimą, kad JAV Jal-
tos susitarimus atšauktų, pasitari-
mo dalyviai susitarė dėl naujo,
kompromisinio rezoliucijos teksto.

Pakeistoji rezoliucija derinasi su
VI PLB Seimo nutarimu ir presi-
dento Reagan 1984 rugpjūčio 17 d.
pasisakymu dėl Jaltos, kur jis,
Varšuvos sukilimo 40 metų sukak-
ties proga, lenkams pareiškė: **"Visų
pirma leiskite man pabrėžtinai pa-
reikšti, kad mes atmetame Jaltos
sutarimo interpretaciją, kuri įtai-
goja Ameriką sutinkant su Europos
padalinimu įtakos sritimis. Priešin-
gai, mes laikome tą sutarimą trijų**

**didžiųjų valstybių pažadu nepri-
klausomybę ir leisti laisvus bei de-
mokratinus rinkimus, ir nėra pa-
grindo nuo to įsipareigojimo nei So-
vietų Sąjungos atleisti, nei patiems
nuo jo pasitraukti."**

Naujai sutartoji rezoliucija pa-
reiškia, "kad Jungtinės Valstijos
nepripažįsta Europoje jokių įtakos
sričių ir patvirtina savo nusistaty-
tą tokių sričių nepripažinti dabar
ir ateityje." Rezoliucija reiškia vil-
tį, kad sovietinio despotizmo pa-
vergtosios tautos atgaus apsispre-
dimo teisę, kad jos galės pasirinkti
savo valdymosi formą ir kad joms
bus gražintos jų suverenumo tei-
sės, kaip buvo pažadėta Atlanto
chartoje.

Ižangoje rezoliucija primena Vi-
durio ir Rytų Europos tautų pasi-
priešinimo prasiveržimus — Lietu-
vos ir Ukrainos po Antrojo pasauli-
nio karo partizanų karus, Rytų
Berlyną 1953 m., Poznanę ir Buda-
peštą 1956 m., Prahą 1968 m.,
Lenkija 1970 ir 1980 m.

Sen. Kasten naujam tekstui pri-
tarė ir Senato užsienio reikalų ko-
misija sutiko pakeistą rezoliuciją
svarstyti. Valstybės departamen-
tas dar tebesipriešina keliems rezoliucijos
įžangos sakiniams, kuriuos
jis laiko priekaištais Amerikai dėl
jos abejingumo Vidurio ir Rytų
Europos tautų ir žmonių likimui
baigiantis Antrajam pasauliniam
karui. Tačiau dabar bet kuriuo
atveju, ar rezoliucija bus priimta ar
ne, nebėra pavojaus, kad Amerika
atšauktų Jaltos nustatytą sienų
pripažinimą ir tuo vėl iškeltų
Vilniaus priklausomybės klausimą.

Lenkai patyrė, kad lietuviai at-
džiai seka jų veiklą ir tvirtai gina
Lietuvos interesus. Susitarus dėl
rezoliucijos, Pomost atstovas Kier-
nik pasiūlė JAV LB-ei bendradar-
biavimą ir tolimesnį dialogą dėl
lietuvių-lenkų santykių pagrindų.

Rezoliucijų klausimu JAV LB
artimai bendradarbiavo su Ameri-
kos ukrainų kongreso komitetu,
svarbiausia Amerikos ukrainų poli-
tine organizacija. Betgi šio klau-
simo sėkmingam sprendimui dau-
giausia padėjo tvirta ir lietuvių
interesams palanki sen. Percy lai-
kysena.

Idomu, kai JAV ir Tarybų S gos
atstovai Genevoje tarsis nusigink-
lavimo reikalais, ar jie palies ir

Jaltos susitarimus, kuriuose da-
lyvavo Sovietų Stalinas, JAV pre-
zidentas Roosevelt ir Britų
Churchilis?

ALGIRDAS J. ŠILAS — JUNGTINIO PABALTIEČIŲ KOMITETO REIKALŲ VEDEJAS

Vietoj pasitraukusios A. Brede-
lis, Jungtinio Pabaltiečių Komiteto
reikalų vedėjos, naujuoju tarnauto-
ju paskirtas J. Šilas. Pernai
Algirdas kartu su dviem latvių ir
estų jaunuoliais dirbo prie Jungt-
nio Pabaltiečių Komiteto kaip in-
ternai. Iš vasaros darbų minėtini:
organizavimas pabaltiečių-ukrainų
seminaro Georgetown universitete,
Washington, pasikalbėjimai su
Kongreso užsienio reikalų komitetu
Town universitete, Washington,
pasikalbėjimai su Kongreso užsie-
nio reikalų komiteto nariu M.
Finley, su radio Free Europe —
Liberty v. p. Buell, su OSI direkto-
riumi Sher, su Valstybės dept.
pareigūnu Gobel, su Gynybos dept.
pareigūnu Johnson, su Amerikos
Balso direktorium Tomlinson ir t. t.
Buvo lankomi senato ir Kongreso
nariai, ambasados, sudaromi papil-
domi JAV gyvenančių estų, latvių
ir lietuvių sąrašai. Dalyvavo pabal-
tiečių jaunimo stovykloje, senato
apklausinėjimuose apie religines
teises Rytuose Europoje, dalyvavo
Baltuosiuose Rūmuose pasirašant
Pavergtų Tautų savaitės proklama-
ciją, rašė laiškus laikraščių redakci-
joms. Jungtinio Amerikos Pabaltie-
čių Komiteto veiklą finansuoja
Amerikos Lietuvių Taryba, drauge
su latviais ir estais.

Naujasis vedėjas tokiu būdu turi
ne tik akademinį pasiruošimą, yra
gavęs administracijos magistrą ir
gilinęsis Illinois universitete politi-
niuose ir socialiniuose moksluose,
bet ir susipažinęs su Washingtono
institucijomis ir jų paskirtimis.

VERTINGI LEIDINIAI, YPAČ ŠVENTĖMS DOVANOS

1. Knyga TIKROJI LIETUVA.
Tekste 79-ni Lietuvos ir Pabaltijo
žemėlapių, 172 iliustracijos. Dide-
lio formato, gerame popieriuje,
kietais viršeliais. \$20, — pėsiuntimas \$2.

2. Lietuvos žemėlapis. Mastelis
1:1.000.000. Aiškinimai knygoje
Tikroji Lietuva, Parengė Algirdas
Gustatis. \$12.

3. 1595 m. Lietuvos žemėlapis,
su aiškinimais. \$6.

4. 1749 m. Lietuvos žemėlapis,
su aiškinimais lotynų ir lietuvių
kalbomis. \$7.

5. 14-ka Lietuvos miestų herbų.
Kiekvienas ant atskiro lapo. Visa
serija \$3.

Užsakymus siųsti JAV doleriais:
S. Bernatavičius, 1513 S. 48th
Court, Cicero, Illinois 60650,
U. S. A.

6—7. Dvi graviūros, vaizduojan-
čios lietuvių — švedų kautynes
1956 metais prie Sandomiro ir prie
Pilypavo. \$15. Po vieną neparduoda-
ma. Aiškinimai lotynų ir lietuvių
kalbomis. Užsakymus siųsti: Alicija
Rūgūtė, 6547 S. Washtenaw Ave.,
Chicago, Illinois 60629, USA.

Spausdinta juoda-balta.

BALTIMORE, MD.

Baltimore, Md., Lietuvių muzie-
jus, vadovaujamas dail. Algimanto
Grintalio, lapkričio 10 d. surengė
Lietuvių namų didžiojo salėj įdo-
mų koncertą, kurio programą atli-
ko Baltimorės lietuvių kvartetas
"Aidas".

Koncerto programa buvo suskir-
styta į tris dalis, kuriose keitėsi
scenoaizdžiai. Pirmos dalies sce-
novaizdy Lietuvos laukai su berže-
liais ir koplytstulpiu. Kvartetas
daugiausia dainuoja harmonizuotas
liaudies dainas.

Antros dalies scenovaizdy ro-
mantiška naktis: mėnulis, žvaigž-
dės. Kvarteto dainininkai atneka
tris duetus.

Trečios dalies scenovaizdy Ame-
rikos prerijos su didžiuoliais kaktu-
sais.

Kvartetas dominuoja lengvomis
pramoginėmis įvairių tautų daino-
mis.

Kvartetą sudaro Janina Brasaus-
kienė, Elaine Duliienė, Vytautas
Dulys ir Igoris Kučiauskas. Vadovė
akompaniatorė Marija Krasauskie-
nė. Programą pravedė Kristina
Česonienė. Scenoaizdžius piešė
dail. A. Grintalis, kuris, kaip mu-
ziejaus vedėjas, po programos ap-
dovanojo atlikėjus gėlėmis ir tarė
trumpą padėkos žodį.

Aplamai Lietuvių muziejus,
"Aido" kvartetas, be jų dar Dainos
choras, L.B-nės apylinkė, radijo
valandėlė, parapija, tautinių šokių
grupės ir visi kiti lietuviškieji vie-
netai teikia spalvingumo.

VI PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO AUSTRALIJOJE RENGĖJAI

VI PLJ Kongreso, kuris įvyks
1987 metais Australijoje, ruošos
komitetą sudaro: pirm. Henrikas
Antanaitis, vicepirm. programos
reikalams Audronė Stepanienė, vi-
cepirm. administraciniam reika-
lams Birutė Prašmutaitė, išdinin-
kas Anupras Rakštelis, ryšininkė
Aldona Butkutė, sekretorė Birutė
Kymantienė, sekretorės pagalbi-
ninkės Rūta Kasperaitytė ir Gaila
Žemaitytė ir ex-officio nariai —
PLB valdybos pirmininkas, PLJS
valdybos pirmininkas, ALB krašto
valdybos pirmininkas ir ALJS val-
dybos pirmininkė.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIENOS IR KRAŠTO TARYBOS SUAŽIAVIMAS

Gruodžio mėnesio pabaigoje Aus-
tralijos sostinėje Canberroje vyks
Australijos Lietuvių Dienos ir
gruodžio 27 d. ten prasidės Austr-
lijos LB Tarybos suvažiavimas,
kuriame PLB valdybai atstovaus
pirmininkas Vyt. Kamantas.

• • •

Amerikos Lietuvių Tautinė Sajun-
ga praneša, kad sudaryta juri
komisija atrinkti geriausius raši-
nius ALT Sajungos Jaunimo Raši-
nių konkursui, kuris tęsiasi iki
sausio 15 d. Juri komisija sudaro:
kun. Pranas Garšva, Vytautas
Gedgaudas, Nijolė Užubalienė, An-
tananas Juodvaikis ir Vidā Jonušienė.

Vilniaus universiteto kieme susitinka du žymūs tenisininkai: kairėje
Lietuvos teniso meistras ir treneris Kurkutis ir Vytautas Gerulaitis, Sr., iš
New Yorko, buvęs nepriklausomos Lietuvos teniso čempionas. Viduryje, —
bostonietis Gintaras Karosas. V. Kapočiaus nuotr.

PENKTASIS MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS

Penktojo Mokslo ir Kūrybos Sim-
poziumo Organizacinio komiteto
posėdyje rugsėjo 14 d. nutarta
užbaigtuvių banketą ruošti Beverly
Country Club. Data bus paskelbta
vėliau. Bilieto kaina yra \$27.50, i
kurią įeitu vynu bonka 8-ių žmonių
stalui.

Simpoziumas vyks 1985 m. lap-
kričio 25-28 dienomis Chicagoje,
Jaunimo centre.

Mokslinės Programos Komiteto
pirmininkas Jonas Bilėnas yra pa-
skelbęs sesijų vadovus.

Griežtųjų Mokslų, Technologijos ir Architektūros Programoms sutiko vadovauti sekantieji sesijų vadovai:

Inž. J. Danys, Canada — Struktū-
ra ir Statyba
Dr. S. Bačkaitis, Wash., D. C. —
Transportacija
Dr. V. Fidleris, Canada, Energija
Dr. V. Klemas, Delaware, Jūros
Mokslai
Dr. V. Narutis, Chicago, Chemijos
Mokslai
Geol. B. Saldukienė, C-go, Žemės
Mokslai
Dr. P. Zundė, Atlanta, GA, Infor-
macijos Mokslai
Dr. A. Liulevičius, Chicago, Mate-
matika

Humanitarinių ir Socialinių Mokslų Programoms sutiko vadovauti šie sesijų pirmininkai:

A. Liulevičienė — Teologija
E. Sakadolskienė, Chicago — Muzi-
kologija
Dr. K. Keblys, MI — Literatūra
Dr. K. Trimakas, Chicago — Psi-
chologija
E. Žygaitė — Folkloras
S. Kuprys — Teisė
Dr. A. Idzelis, Cleveland — Politi-
niai Mokslai
Dr. A. Klimas, Rochester — Litua-
nistika

S. Zalatorė
Spaudos ryšininkė

Lietuvos istoriografija

Tokiu vardu vadinasi Lietuvių
Istorijos Draugijos išleistas leidi-
nys, kuriame sužymėti veikalai
Lietuvos istorijos klausimais, pa-
rengti ne lietuvių ir ne lietuvių
kalba.

Tai jau yra 11-asis šio leidinio
sasiuvinys. Jame pateikti 875 bib-
liografiniai duomenys. Jį galima
gauti šiuo adresu: 4523 S. Francis-
co Ave., Chicago, Ill. 60632. Pa-
rengėjas prašo, kad turintys nau-
jos literatūros, liečiančios Lietuvos
bei lietuvių tautos istoriją, ją siųs-
tų jo adresu.

Racine, Wisc.

NAUJA ALT RACINE SKYRIAUS VALDYBA

Amerikos Lietuvių Tarybos Ra-
cine skyriaus naująją valdybą suda-
ro: garbės pirm. klebonas kun. S.
Saplis, garbės narys kun. J. Kup-
ris, pirmininkas Viktoras Kažemė-
kaitis, vicepirmininkas Juozas
Plečkaitis, sekretorius Stasys Bud-
rys, kasininkas Motiejus Tamulė-
nas, organizatorius Petras Petru-
šaitis, nariai: E. Shilling, Gr. Mit-
ka, M. Stanaitytė, L. Kuliavas,
parengimų meno vadovas J. Grims-
kis, skyriaus atstovas centro valdy-
boje Lionginas Pliūra.

LAS VEGAS, NEVADA AUGA KLUBAS

Jau buvo rašyta, kad dainininių
Helen Sada-Koeblen ir jos draugu
iniciatyva įsteigtas vietos lietuvių
klubas.

Neseniai įvykusiame Justino Ra-
so gimtadienio pobūvyje dalyvavo
viena ir nelietuviška šeima, bet
puikiai kalbanti lietuviškai. Vyras
su žmona pareiškė norą įsirašyti į
klubą ir dalyvauti jo veikloje. Visi
nariai džiaugiasi, kad klubas auga,
ir laukia naujų narių.

WORCESTER, MASS.

Lietuvių Kultūrinė radijo progra-
ma Aušra spalio 20 Maironio Parko
didžiojo salėj paminėjo veiklos
dešimtmetį.

PLB vadai lankė Europos lietuvius

PLB pirmininkas Vytautas Kamantas su žmona Gražina lankė Europos lietuvius, keliaudami per Vakarų Vokietiją, Austriją ir Šveicariją.

Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijos sodyboje netoli Frankfurto, viešėjo pas gimnazijos direktorių Andrių Šmitą ir jo žmoną bei darbų talkininkę Marytę Dambriūnaite-Smitienę. Apie gimnazijos reikalus tarėsi su direktoriumi Šmitu, su gimnazijos kuratorijos pirmininku tėvu Alf. Bernatoniū bei mokytojais ir jiems pažadėjo PLB paramą, rūpinantis mokiniais, mokytojais, knygomis ir lėšomis. Gimnazijai Kamantas perdavė Lietuvių Fondo paskirtą \$1,000 auką. Naujus mokslo metus gimnazija ruošėsi pradėti žymiai didesniu mokinių skaičiumi negu praėjusiais metais. Netrukus prasidės naujo berniukų bendrabučio statyba ir apdegusios pilies remontas.

Vasario 16 gimnazijos sodybos žemė ir turtas formaliai priklauso Vokietijos Lietuvių Bendruomenei, kuri už vieną markę viską išnuomavo 99 metams Vasario 16 gimnazijos kuratorijai, gimnazijos reikalų vyriausiai tvarkytojai. PLB Valdybai kuratorijoje atstovauja kun.

Bronius Liubinas. Sodyboje yra Vokietijos LB krašto valdybos raštinė, kurioje dirba vedėjas Justinas Lukošius.

Muenchene Kamantai aplankė po operacijos baigiančią pasveikti veikėją ir "Pasaulio Lietuvio" bendradarbę Aliną Griniene, susitiko su buvusiu PLB Valdybos reikalų vedėju dr. Sauliumi Girniumi, su juo pasitarė ir su latvių jaunimo vadovu bei kitais metais Europoje pabaltiečių jaunimo planuojamos specialios kelionės Baltijos jūroje ("Baltic Peace and Freedom Cruise") organizatoriumi Maris Graudinš. Sutarta šį rudenį susitikti Chicagoje ir pasitarti dėl kai kurių organizacinių detalių. Lietuvių jaunimui šiuo reikalu atstovauja Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas bei PLB valdybos narys Gintaras Grušas.

Muenchene kalbėjo per radijo Lietuvai, painformuodamas apie PLB pastangas padėti lietuvių tautai tėvynėje kovoti už jos laisvę, išviejus lietuvių tarpe išlaikant ir ugdant tautinį sąmoningumą.

Augsburge lietuviškųjų studijų savaitės metu Vytautas Kamantas ir vicepirmininkas Algimantas Gečys skaitė paskaitas apie PLB

Clevelando "Grandinėle" šoka Luzerne, Pa., srities liaudies meno festivalyje. Tom Beky nuotr.

veiklą bei planus, dalyvavo su Lietuvos Diplomatinės tarnybos atstovu dr. Albertu Geručiu ir vyskupu Antanu Deksniu Europos kraštų Bendruomenių vadovų suvažiavime. Lietuviškųjų studijų rengėjams perdavė Lietuvių Fondo paskirtą \$500 čekį.

Bendruomenių vadovų suvažiavime sutarta remti Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje ir Lituanistikos katedrą JAV, sustiprinti visų kraštų ryšį vieni su kitais ir su PLB Valdyba, sustiprinti politinę akciją į Europos parlamentą ir Jungtines Tautas bei savo kraštų vyriausybes, pagyvinti jaunimo veiklą ir ruošti Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresui 1987 metais Australijoje, padėti pabaltiečių jaunimo organizuojamai kelionei-išvykai Baltijos jūroje ("Baltic Peace and Freedom Cruise"), aktyviai dalyvauti ir lietuviams atstovauti tarptautiniuose suvažiavimuose bei konferencijose, apie tai informuojant PLB Valdybą, ir sekantį Europos kraštų Bendruomenių vadovų bei Jaunimo sąjungų vadovų suvažiavimą šaukti kitais metais.

Kamantas ir Gečys susitiko ir tarėsi su daugeliu Europos lietuvių veikėju. Apie jų darbus spaudoje mažai parašoma, tik apie juos daugiau žinoma bendruose suvažiavimuose. Todėl PLB Valdybos pirmininkas ir nariai lankosi Europoje ir kituose kraštuose Pietų Amerikoje, Australijoje ir Šiaurės Amerikoje, patys pasiinformuodami bei kitus painformuodami ir koordinuodami lietuvių švietimo, kultūros, politinės akcijos, jaunimo, lietuvių laisvės kovos ir kitokius bendrus reikalus.

Kai Kamantas ir Gečys buvo Europoje, tai PLB vicepirmininkė Milda Lenkauskienė dalyvavo Pietų Amerikos lietuvių kongrese Venesueloje ir vėliau aplankė Kolumbijos lietuvius.

Sekanti, 32-ji Europos lietuviškųjų studijų savaitė bus 1985 metais rugpjūčio 11-18 dienomis prie Veronos, Italijoje.

Augsburge Kamantas ir Gečys susitiko ir susipažino su austru kunigu Jakob Foerg iš Salzburgo. Tai didelės energijos kunigas, kuris su didele meile ir pasišventimu per spaudą ir suvažiavimus kelia Lietu-

voje vykdomą sovietų terorą prieš tikinčiuosius lietuvius ir kunigus. Jam informacijų parūpina kun. Kazimiero Pugevičiaus Informacijos Centras iš New Yorko.

Iš Vokietijos Kamantai keliavo per Salzburgo, Vienos ir Innsbruko miestus, lankydami Austrijoje gyvenančių lietuvių šeimas, kurių nedaug, tačiau jie skaito lietuvišką spaudą ir domisi lietuviškais reikalais. Wenne miestelyje prie Innsbruko, gražiuose Austrijos Tirolio kalnuose, su PLB įgaliotine Austrijoje Irena Naudžiūnaite-Joerg pasikalbėjo apie 1986 metų Europos lietuviškųjų studijų savaitės organizavimą Austrijoje.

Šveicarijoje Kamantai lankė lietuvių šeimas Berno, Thun ir Genevos miestuose. Berne aplankytas buvęs ilgametis Šveicarijos LB krašto valdybos pirmininkas dr. A. Kušlys. Dabartinis Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Narcizas Prielaida su šeima gyvena Genevoje. Kamantas ir Prielaida pasimatė su Tarptautinio Raudonojo kryžiaus ir Jungtinių Tautų direktoriais, su kuriais ilgokai kalbėjo apie žmogaus teisių pažeidimus okupuotoje Lietuvoje ir sovietų armijoje esančių lietuvių karių padėti Afganistano kare tarp Sovietų Sąjungos ir afganistaniečių laisvės kovotojų. Ilgai aiškintasi ir tartasi su afganistaniečių laisvės kovotojų atstovu, anksčiau buvusiu Afganistano vyriausybės ministru bei ambasadoriumi, kuris dabar gyvena Genevoje.

Šveicarijos LB pirmininkas Narcizas Prielaida daug dirba Lietuvos reikalus keldamas Jungtinių Tautų įstaigose Genevoje, jis talkina BATUNo organizacijai (Baltų akcijai Jungtinėse Tautose), turi pažinčių su spaudos atstovais Genevoje, palaiko artimą ryšį su Lietuvių Informacijos Centro darbuotojais, ir įeina kaip Europos narys į PLB Visuomeninių reikalų komisiją. Šveicarijos lietuviai pasižymėjo kaip darbštūs, solidarūs ir dosnūs visuose lietuviškuose reikaluose, palaikydami artimus ryšius su PLB Valdyba.

Šiuo metu Lietuvių Bendruomenės veikia 19-koje kraštų ir su jais visais PLB valdybos nariai ir pirmininkas palaiko ne tik korespondencinį, bet ir asmenišką ryšį.

Rašytojui Baliui Gaidžiūnui [d.] teko Ohio valstijos Lietuvių Gydytojų draugijos metinė literatūros premija. Ją įteikia dr. V. Maurukas ir dr. R. Degėšienė. V. Bacevičiaus nuotr.

Kristina ir Ilona Kuprevičiūtės koncertuoja Ohio Lietuvių Gydytojų draugijos metiniame rengime. V. Bacevičiaus nuotr.

PAVYKUSI VILNIAUS DIENA

Lietuvių Namuose lapkričio 18 d. Vilniaus Krašto lietuvių sąjunga Kanadoje ir Toronto Lietuvių Namų Kultūrinė komisija surengė Vilniaus dieną.

Programa pradėta invokacija, kurią paskaitė kun. Povilas Dilys. Įvadinį žodį tarė vilnietis veikėjas, plačiai rašantis spaudoje apie Vilnių ir jo reikalus, Steponas Varanka. Apie Vilniaus reikšmę paskaitą skaitė iš Detroito atvykęs Vilniaus Krašto lietuvių sąjungos pirmininkas Albertas Misiūnas.

Toronto Maironio mokyklos mokiniai, vadovaujami mokytojos giedrės Paulionienės, padeklamavo progai pritaikytų eilėraščių. Šatrijos Raganos ištraukas iš "Vilniaus įkūrimo" paskaitė šešto skyriaus mokiniai Juris Baltraks, Adriana

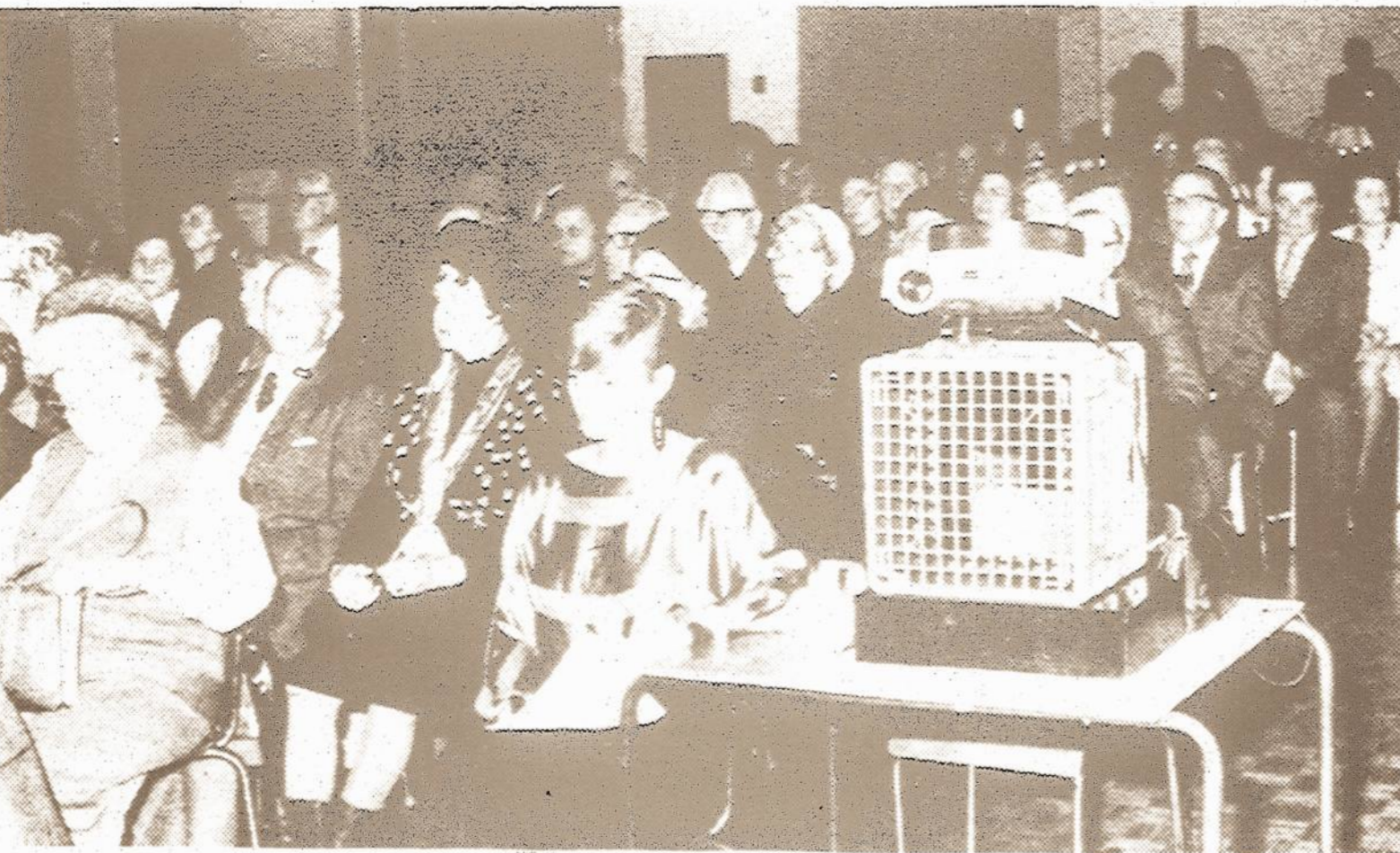
Karkaitė ir Audra Paulionytė. Kazio Bradūno "Užeigoje prie Vilniaus vieškelio" ištraukas paskaitė devinto skyriaus mokinės: Vilija Bijūnaitė, Laura Dailydaitė ir Lina Mockutė. Maironio eilėraščių "Vilnius" skaitė aštunto skyriaus mokinė Daiva Baršauskaitė ir dešimto skyriaus mokinys Rimas Čuplinskas.

Po programos, architektė Rita Kvedarienė parodė skaidrių, vaizduojančių Vilniaus architektūrą. Prelegentę pristatė Edmundas Pamataitis, o Vyt. Kulnys, uždarydamas programą, padėkojo publikai už gausų atsilankymą. Pranešėja buvo "Vilniaus karalaitė" Daina Kalendraitė.

Rengėjai patenkinti pavykusių renginių, sutraukusių nemažai tautiečių, mylinčių Vilnių.

Toronto Maironio mokyklos mokiniai, atlikę dalį programos, su Vilniaus dienoje dalyvavusiais vilniečiais. S. Dapkaus nuotrauka

Dalis svečių skaidrėse stebi Vilniaus miesto architektūros išmūšymus. Prie projektoriaus — Irma Kvedaraitė.

Devinto skyriaus mokinės Laima Mockutė, kairėje, ir Laura Dailydaitė skaito poeziją apie Vilnių.

PADIDĖJO GYDYTOJŲ BŪRYS

I Toronto gydytojų būrį įsijungė naujas gydytojas Ramūnas Šaplys, M. D. Baigęs 1982 m. medicinos fakultetą, atliko praktiką Western Igoninėje. Kai kuriomis dienomis pavaduodavo kolegas, lankydamas Igonius namuose. Pasirinkta šaka — Family Practice. Birželio 4 d. jis atidarė savo kabinetą, 2425 Bloor St. W., Suite 401; tel. 762-7155.

Mokslinio laipsnio pasiekimas, tvirtesnių ekonominių perspektyvų įsigijimas, tapimas profesionalu, džiugina žmoną Silviją Zenkevičiūtę, tėvus, gimines, draugus ir visus Toronto lietuvius.

Vida Stankutė, Jono ir Mildos Stankų duktė, šį pavasarį baigusi Toronto universitete farmaciją bakalauru laipsniu — Bachelor of Science ir Pharmacy. Universitetą baigė su honour ir gavo žymenį Pfizer Fellowship in Pharmacy. Šiuo metu atlieka Hospital Pharmacy Residency Sunnybrook Medical Center, Toronte. Vida baigusi Vyskupo Valančiaus mokyklą, priklausė Širvintos skaučių tuntui, šoko Gyvataro tautinių šokių grupėje ir dainavo Aido mergaičių chore.

Naujasis Lietuvių Tautodailės Instituto adresas Toronto Lietuvių Namuose. Rašydami adresuokite:

Lietuvių Tautodailės Institutas (arba The Lithuanian Folk Art Institute) arba L'Institut D'Art Populaire, Lithuanien, 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario, M&P 1A6, Canada.

Vaikams fantastiška plokštelė

Lietuvių liaudies pasakos, paruoštos Montreal, Que., Kanadoje, vadovaujant Birutei Nagienei. Muzikinius įtarpus ir foną sukūrė muz. Aleksandras Stankevičius. Idomūs garsų efektai. Plokštelė pradžiugins visus — nuo 5-85 m. amžiaus! Pasakos — geriausios kokybės, — puiki dovana visiems. Kaina \$10 — priedo \$2.50 — persiuntimui.

Plokštelę "Pasakos" įkalbėjo: Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė: pasakotoja: gužutis, slibinas, velnias, burtininkė.

Vincas Piečaitis: pasakotojas: Milžinai, Plungės, Pilies Kalnas; milžinas, Perkūnas, bernas, ponaitis, Žilvinas.

Vilija Bulotienė: lapė, gervė, seselė, Eglė.

Raimundas Verbyla: katinas, našlaitėlis, sūnus.

Marytė Adamonytė: šeškas, gegutė, sesuo.

Adria McVicar: zuikis, Drebulė.

Lina Ceteriūtė: vilkas.

Gintaras Nagys: meška, sūnus.

Visų balsai dalyvavo ir kituose efektuose.

Grojo: Alexandre Stankevičius: Jupiter 8 Synthesizer Juno 60 Synthesizer

Altis Lapinas: G-ragelis.

Gaila Naruševičiūtė: kanklės.

Johanne Arel: smuikas.

Garsų efektai: Birutė Vaitkūnaitė — Nagienė: žvėrelių bėgimas, vanduo ir t. t.

Alexandre Stankevičius: perkūnija, jūros bangos ir t. t., talkino — Gaila Naruševičiūtė.

Montreal, Que., Canada

Andrius Valevičius, jėzuitų ordino narys, studijuoja filosofiją Montrealyje, rašo magistro darbą apie Lietuvoje gimusį filosofą Emanuelį Leviną, gyvenantį Prancūzijoje, pagarsėjusį savo veikalais.

Kun. Petras Rukšys, salezietis buvo atvykęs iš Brazilijos pas gimines Kanadoje, kur praleido poros mėnesių atostogas.

Brazilijoje jis darbuojasi Sao Paulo lietuvių Sv. Kazimiero parapijoje ir redaguoja savaitraštį Musų Lietuva.

Julija Adamonytė, buvusi uoli Montreolio lietuvių veikėja, lituanistinės mokyklos vedėja, aktyviai dalyvavusi jaunimo veikloje, persikėlė į Torontą ir pradėjo dirbti Sunnybrook Igoninėje savo specialybėje — audiologijos srityje.

SOSTINĖS LIETUVIAI

Kanados sostinėje Ottawoje organizuota veikla prasidėjo 1949 m., bet vienu metu daugiausia gyveno apie 300 lietuvių, dabar yra tik apie 150. Čia buvo įsteigtas Kanados Lietuvių fondas, kurio iniciatorius buvo V. Ignaitis. Dabar vadovauja kitas įgaliotinis ir renka įmokas, aukas ir didina fondo apimtį.

Siuo metu yra fonde daugiau kaip 17 tūkstančių dol. Per fondo veiklos laikotarpį yra mirę aštuoni jo nariai: Zigmas Vitkauskas, prof. dr. Antanas Ramūnas, Kazys Rimkus, Irena Jurkienė, Elena Vitkauskienė, Petras Daunius, Marija Petravičienė ir Barbora Jurkienė.

Pasakas parinko, paruošė ir režisavo Birutė Vaitkūnaitė Nagienė.

Muzika: Alexandre Stankevičius, išskyrus liaudies šokio "Kalvelis" "Ein Saulelė" melodija — Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė.

Vyriausias producentas: Alexandre Stankevičius.

Plokštelės producentai: A. Stankevičius, B. Nagienė, talkininkavo Gaila Naruševičiūtė.

Plokštelę išleido: Vilnius Records of Canada.

Įrašų vykdė: Robert Labrosse, Jean Paquin, Guy Rheume.

Viršelį piešė: Venta Rutkauskaitė.

Užrašai ir apipavidalinimas: Olivier Lasser.

Vilnius Records of Canada

2127 Rue Guy
Montreal, Quebec
Canada H3H 2L9
Tel. (514) 849-6722

Corpus Christi, Texas

LIETUVIS APDRAUDŲ SPECIALISTAS

Donatas Jančauskas, Povilo ir Stasės Jančauskų sūnus, John Hancock draudimo agentūros, kuriai 4 metus vadovavo, suorganizavo nuosavą įvairių draudimų ir investavimo agentūrą "Corpus Christi Associates, Inc."

Jo agentūra išrašo apdraudas, padeda suplanuoti pensijas, palikimus, investacijas, parūpina paskolas, rengia seminarus.

RŪTA LEE-KILMONYTĖ

Los Angeles, Cal.

Rūta užsiėmusi

Rūta Lee-Kilmonytė vaidino pagrindinį vaidmenį filme "Prade". Tai dramatiškas vaidmuo buvusi gražuolė eina daryti veido operacijos, norėdama išlikti dar kuriam laikui graži ir jauna.

Dabar Rūta pakviesta vaidinti vienkartinį vaidmenį filmų serijoje "Love Boat". Rūta turi labai daug ir kitokių įsipareigojimų.

Išsamiau apie Rūta kitą kartą.

J. Karb.

Jaunimo koncertai 1985 m. sausio 12 ir 13 d., Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba ir Los Angeles Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba ruošia koncertą. Darius Polikaitis, kartu su broliu Audriumi ir pusbroliais Vidu Neveausku ir Linu Polikaičiu padainuos eilę Dariaus parašytų dainų.

Dariaus kūriniai dažnai pritaiko lietuvišką estradinę muziką prie didžiųjų lietuvių poetų žodžių.

Pirmasis koncertas įvyks 1985 m. sausio 12 d., šeštadienį, 7:30 v. v., Sv. Kazimiero parapijos salėje. Bus vakarieniškas koncertas ir šokiai.

Antrasis koncertas įvyks sausio 13 d., sekmadienį, 12:30 v. p. p., taip pat parapijos salėje. Po koncerto bus vaišės.

Naujųjų Metų sutikimą ruošia Lietuvių Bendruomenė, Sv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje.

Amerikos Lietuvių Piliečių klubas sausio 6 d., sekmadienį, Sv. Kazimiero parapijos salėje.

"Aš čia gyva". Neseniai Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga išleido Dariaus Polikaičio plokštelę, pavadintą "Aš čia gyva". Dariaus dainos išreiškia jausmus apie tėvų kraštą Lietuvą. Keliom dainom Darius parašė žodžius ir muziką, o kitom pritaikė muziką jau anksčiau parašytiems Bernardo Brazdžionio eilėraščiams "Aš čia gyva" ir "Klajūnui". Plokštelę "Aš čia gyva" galima gauti pas Liną Polikaitį (213) 666-2568. Kaina \$10. Čekius rašyti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos vardu.

Lietuvių Bendruomenės ruošiamas koncertas — balius įvyks 1985 m. sausio 19 d., šeštadienį, Sv. Kazimiero parapijos salėje. Pradžia 7:30 v. v.

Politinių studijų savaitgalį ruošia Los Angeles Fronto bičiuliai 1985 m. sausio 26 ir 27 dienomis Sv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje.

Lietuvių Fondo balius įvyks 1985 m. vasario 2 d. Sv. Kazimiero parapijos salėje.

Pensininkų susirinkimas įvyks 1985 m. vasario 3 d., sekmadienį.

Vasario 16-ji, 1985 m. vasario 17 d., sekmadienį, minima Lietuvos Nepriklausomybės šventė, 10:30 v. ryto — Sv. Kazimiero bažnyčioje pamaldos su pritaikytu pamokslu už Lietuvą, 12:30 v. p. p. iškilmingas Vasario 16-osios paminėjimas Marshall High School auditorijoje.

New York, N. Y.

LIETUVIŲ FONDO VAJAUS BALIUS

Lietuvių Fondo vajas balius lapkričio 10 d. Kultūros židiny prasidėjo kokteiliais 7 val. vakare.

Svečiai rinkosi neskubėdami, bet pastebimai jų daugėjo dailiai papuoštoje salėje. Sienose tamsiai mėlyni kvadratai įstrižai pakabinti (kampu į lubas). Mėlynam fone keturios kryžmai sujungtos geltonos tulpės (ar auksinės spalvos). Kitiems jos panašios į lelijas, jeigu jas kas prisimena Lietuvos darželiuose iškilusias virš kitų gėlių. Lelijų žiedai piltuvėlio ar varpo pavidalo, tulpės žiedas beveik apskritas. Sios dailios elegantiškos puošmenos autorė Ramutė Česnavičienė, jautri formai ir stiliui, apmirusias salės sienas pavertė gyvomis ir patraukliomis.

Kai 18 stalų salėje jau buvo apsėsti, Lietuvių Fondo įgaliotinė New Yorke Lilė Milukienė pasveikino susirinkusius ir, paryškinusi šio balius tikslus ir programos eigą, pakvietė šio LF balius proga pakalbėti Mildą Lenkauskienę, Lietuvių Fondo centro atstovę iš Chicago.

Lenkauskienės kalba tvirta, aktuali ir vaizdinga, paryškinta LF užmojais, tikslais, bėgamąja veikla. Ji pabrėžė LF kapitalo paskirtį — jo nušimčiai yra priemonė remti ir skatinti tautiečius kultūros dar-

Boston, Mass.

IŠ LIETUVIŲ PARAPIJOS VEIKLOS

Parapijos kalėdinis bazaras lapkričio 11 d. pavyko. Parapijai liko pelno \$11,821.14. Klebonas Kontautas nuoširdžiai dėkoja komiteto pirmininkams Arnoldui Plevokui ir Brendai Wachak ir visiems komiteto nariams bei darbuotojams, šeiminkėms dirbusiomis su Monika Plevokiene, aukotojams ir atsilankusiems.

Gruodžio 31 d. 8 v. v. ruošiamas So. Bostono Liet. Piliečių D-jos tradicinis Naujųjų Metų sutikimas — balius 3-čio aukšto auditorijoje.

Pradedant šeštadienį, sausio 5 d. nebus Mišių 5:15 v. p. p.

Pensininkų balius rengiamas sekmadienį, sausio 13 d., 3:00 v. p. p. 7-tos gatvės koplyčioje. Rengia parapija su sodalietėmis ir vyčiais.

Vasario 10 d. 3 val. solistės Lilijos Sukytės koncertas Jordan Hall, Bostone. Rengia Baltų draugija.

Kovo 3 d. tradicinė Kaziuko mugė. Rengia skautai ir skautės.

Kovo 24 d. Minkų radijo valandos 51 metų sukaktuvinis renginys. So. Bostono Piliečių Draugijoje.

Sv. Petro par. sueiga-reunion įvyksta šeštadienį, 1985 m. balandžio 13 d., 6:00—11:00 v. v. Teachers' Union Hall. Malonėkite susiorganizuoti, kad būtų galima sudaryti stalus po 10 žmonių.

Balandžio 21 Laisvės Varpo pavasarinis renginys.

bams, suaktyvinti tautinę sąmonę kūrybinei akcijai: literatūros, muzikos, dailės, mokslo darbams, lietuvių kalbos — lituanistikos studijoms ypač dabar, kai jau veikia Chicago universitete Lituanistikos katedra. Viso to siekiama skiriant premijas, stipendijas ar paskolas iš nušimčių pagrindinio kapitalo, kuris neliečiamas. Nepamiršamos mokyklos, institucijos, reikšmingi parengimai, knygų leidyba, teatras.

Palinkėjusi newyorkečiams geriausios sėkmės ir perdavusi dr. A. Razmos sveikinimus balius svečiams, viešnia iš Clevelando baigė prasmingą kalbą.

Tiesa, nebuvo paminėta paminėti dr. A. Razmą esant milijoninio Lietuvių Fondo idėjos "išradėju". Patikėjusių idėjos realizavimu buvo ryžtasi pirmam milijonui. Šiuo metu Fonde jau yra netgi trijų . . . . Supratę, įvertinę Fondo reikšmę aukojai; aukotojų jau yra virš 5,000. Užsimota pasiekti penkis . . . . Bet nėra reikalo sustoti ir po penkių milijonų.

Balius programos vedėja Milukienė pakvietė vyskupą Paulių Baltakį sukalbėti malda.

Po užkandos dainavo "Harmonija". Kvintetą sudaro trys mergaitės ir du vyrai: mezosopranas Rasa Bobelytė-Britain, sopranas Astra Butkutė, altas Birutė Ralytė-Malinauskienė, bosas Petras Tutinas, baritonas muzikas Viktoras Ralys. Jis yra kvinteto vedėjas. Visos dainuotos dainos jo aranžuotos. "Harmonijai" akompanavo Francis Kavalevski.

"Harmonija" įvedė į dainą judesį, tai lyg antras akompanimentas šalia fortepijono. Ritminis judesys pabrėžia ir išryškina dainos ritmą. Optinis ritmo vaizdas padvigubina dainos efektą, sustiprina, suaktyvina jos emocinį krūvį.

Svelnus, lengvas "Harmonijos" judesys vietomis galėtų būti kiek stipresnis, neprarandant grakštumo. Žinoma, vengtina šiam repertuarui "ringo boksinų smūgų", kokių dažnai tenka užtikti TV estradinių vaizdų isteriškam rikme.

Nesakant "Harmonijai" madrigalų, pabrėžtina jos repertuaro įvairovė dainų emocinė nuotaika ir jų žanrine prigimtis: romantinės svajingos ir komiškos dainos. Jos visos padainuotos jautriai ir skoningai, tik garsus imituojančios dainos nebuvo tiek sėkmingos, kiek kitos.

Po koncerto balius buvo tęsiamas su šokiais, Amour orkestrui grojant.

Renginiai — balius kaip šis tėra įmanomi suruošti tik su talka — būri gerų talkininkų sutelkus. Jiems rengėjai, atrodo, yra nuoširdžiai dėkingi. Visiems dėkojo už talką Vytautas Alksninis. J. K.

Balys Raugas, Delran, N. J. redaguos dokumentinį leidinį, apimantį visus žymesnius įvykius šv. Kazimiero sukaktuvinais metais. Leidžia šv. Kazimiero sukakties komitetas.

KALĖDŲ KILMĖ IR PAPIROČIAI

Romėnai kiekvieną pirmąją mėnesio dieną vadino Calendae. Lygiai ir pradžia Naujųjų Metų buvo vadinama Festum calendarum, nes ji buvo iškilmingai su įvairiomis pramogomis ir apeigomis švenčiama. Kadangi viduriniais amžiais Naujieji Metai visada prasidėdavo gruodžio 25 d., tai ir Kristaus gimimo šventė paprastai buvo vadinama Calendae.

Tikroji Kristaus gimimo data nėra žinoma, todėl pirmaisiais krikščionybės amžiais ji nevienodai buvo nustatoma. Sv. Klemensas Aleksandrietis ją nurodo sausio 6 d., šv. Kiprijonas — kovo 28 d., o šv. Ipolitas — net balandžio 2 d. Vėliau apsisotą ties kovo 21 d., nes toji data — pavasario dienos ir nakties susilyginimas — buvo laikoma pasaulio tvėrimo pradžios data, taigi ir pasaulio atpirkimo diena turėjusi būti toji pati.

Pranašas Malachijas Mesiją vadina teisybės saule, o Evangelijose Kristus vadinamas šviesos saule. Jei tad pasaulio kūrime saulė buvo sutverta ketvirtąją dieną (trečiadienį), tad ir Kristus turėjo būti pradėtas Marijos iščiose kovo 25 d. Dėl to jo gimimas atkeltas į gruodžio 25 d. Tam įtakos turėjo ir Romos civilinis kalendorius bei pagoniškojo saulės kulto šventė.

Lietuvių Kalėdų vardas gautas per slavus, kur jos buvo vadinamos "Kalady". Latviai Kalėdas vadina "svetki" — svečiai. Pagal dainas sužinome, kad jie atvažiuoja rogėmis iš Rygos su ginkluotų palydovų būriu. Mūsų žmonės irgi išvažiuoja, kad Kalėdos atvažiuoja auksiniais ar geležiniais ratais, turi šilkų arba diržų botagus, atvyksta iš toli — per aukštus kalnus, per žemus klonis ir atveža jų belaukiantiems žmonėms nepaprastų dovanų: merginoms baltas prausyklas, vaikinams juoda černėla; dar minimas perlo vainikas, sidabro žiedas. Taip pasakoja apie tuos dyvnus svetelius dzūkų dainos. Jose galima išžiūrėti simboliškai vaizduojamą saulės grįžimą ir jos atėjimą. Perlo vainikas — saulė, šilkų botagai — jos spinduliai ir t. t. Būdingi yra tų dainų priedainiai: "leliumoj", "aleliuma rūtela", "leliū la" ir panašiai.

Dar XVIII a. slavų dvasininkai per išpažintį klausdavo: "Ar tu nedainavai kalėda ir lado, leliu?" Tai rodo, kad paprotys buvo laikomas stabmeldišku. Kalėdos išvažiuojamos ir suasmenintu pavidalu. Vyras apsivilkdavo baltais išvirkščiais kailiniais, susijuosdavo rankšluosčiu, užsidėdavo baltą avikailio kepurę, prisitaisydavo lininę barzdą, ant nugaros iš pagalvės pasidarydavo kuprą, pasiimdavo krepšį, šakotą lazda ir eidavo iš namų į namus. Jį dažnai lydėdavo per juosmenis susikibusių vaikų virtinė šarba "varmasas". Jis pasisemia iš krepšio sauja grūdų ir beria krikštasiulėn — buria. Barstymas grūdais lemia turtingumą. Tas Kalėdų senis, svečias iš tolumo krašto, laimės namams nešėjas.

Labai senas ir daugelyje kraštų randamas Kalėdų paprotys yra kaladės vilkimas. Seniau bernai dainuodami dainą ritindavo kaimo gatve sunkią trinką, ir gale kaimo ją sudegindavo. Ta apeiga turėjo vaizduoti senųjų metų užbaigimą ir sunaikinimą. Latviuose šis paprotys buvo labiau paplitęs Kūčių vakare.

Seniau švėsdavo tris Kalėdų dienas. Pirmąją dieną negalima vaikščioti į svečius, tik Kalėdų senis su vaikų "varmasu" vaikšto. Antrąją dieną vyksta pramos: "Meškos vedimas" "Gervės kepimas". Vyras persirengia išvirkščiais kailiniais, apsvynioja žirnių virkščiomis, veida išsipaišina, šokdina merginas ir stengiasi jas išpaišinti. Suodžiai — laimės ženklas naujiems metams. Yra ir kitokių šokių, dainų bei žaidimų.

Visas laikotarpis nuo Kalėdų iki Trijų karalių seniau vadinosi tarpusvenčiu, o visi vakarai šventvakariais. Tada nebuvo galima sunkių darbų dirbti, nebent plunksnas plėšyti, o ypač reikėję žiūrėti, kad neliktų vakarui nepabaigto darbo. Kad laumės kurios pabaigia nepabaigtus darbus, neverptų ir, neturėdamos ko veikti, išėitų į kitus namus; mat, laumės tuo metu ieškančios sau darbo visiems metams.

Senovėje žmonės tamsoje ir šaltyje matė didžiausius pavojus. Kai trumpiausia diena ir ilgiausia naktis, tada siaučiančios visokios tamsiosios jėgos, todėl reikia jų pasisaugoti. Pavojingiausias laikas kaip tik esant tarp Kūčių ir Trijų Karalių. Laukiama, kad grįžtanti saulė šviesa ir šiluma išblaškys tuos pavojus; tad ji yra laukiama svečias kaip iš tolimų kraštų atvykstanti "kalėda". Tad Kalėdų papročiuose dar ryškios yra senos kosminės pažiūros, pastangos nugalėti pavojus ir mirtį, užsitikrinti sveikatą, meilę ir derlių ateinantiems metams.

Lietuviams ir slavams iš senų laikų buvo žinoma vestuvinė eglutė, kabinama prie lubų, kur jaunieji sėdi, kaip jaunystės ir vaisingumo ženklas, vėliau išvirtusi "sodu", daromu iš šiaudų pynučių.

Tačiau Kalėdų eglutė yra naujas paprotys, paplitęs šio amžiaus pradžioje. Vokietijoje jau 1554 m. buvo išleistas draudimas kirsti Kalėdoms eglutes. Pereito šimtmečio antrojoje pusėje Kalėdų eglutė tapo žinoma visame pasaulyje. Šio papročio nepriėmė tik katalikiški romaniškų tautų kraštai, laikydami jį protestantišku. Pati idėja labai sena pagoniška. Ji remiasi tikėjimu magiška visados žalia augalo galia.

Kalėdų papročiai rodo, kad juose dar yra išlikę seno stabmeldiško kulto pėdsakų. Vėliu maitinimas buvo svarbiausia apeiga. Seniau Kalėdų vakara pirmiausia valgydavę mišinį, sudarytą iš įvairių šutintų grūdų. Tai būdavusios tikrosios Kalėdos. Tas valgis vadinamas kūčia, pirmiausia skirtas vėlėms maitinti. Valgio pavadinimas pasiskolintas iš graikų "kukkia" — "pupos" dar prieškrikščioniškais laikais. Gudai kviečia mirusius prosenius kartu valgyti Kūčių košę ("kutja"), ukrainai palieka ją pernakt ant stalo su įbestais joje šaukštais; rusai Kalėdose degina šiaudų ir mėšlo laužus, kad senolių vėlės galėtų pasišildyti.

Panašių apeigų yra ir pas mus. Dabar žmonės mano, kad kai vidurnaktį gimsta Kristus tai visi numirėliai prisikelia ir ateina aplankyti saulės namų. Kūčių stalo šieną Kalėdų rytą atiduoda gyvuliams, tik arkliams neduoda, nes arklys nėjęs šildyti gimusio Kristaus.

Evangelikų kunigui Fr. Skėriui 65-eri

29-erius metus Vasario 16 gimnazijoje dirbantis evangelikų kunigas Jonas Fricas Skėrys šiemet vasarą paminėjo savo 65 metų amžiaus sukaktį.

Jis gimė 1919 m. liepos 2 d. Kalėnų k., Lauksargių vals., Pagėgių apskr., Klaipėdos krašte, vidutinio ūkininko šeimoje.

1940 m. baigęs Tauragės Valstybinę Mokytojų seminariją, jis trumpai mokytojavo Žemaičių Naujamiestyje. Repatriavęs į Vokietiją 1940 m., jis mokytojavo įvairiose repatriantų stovyklose. Vėliau jam pavyko sugrįžti į Klaipėdos kraštą. Ten jis gavo mokytojo vietą Tilzės aps., bet 1943 m., naciai jį ištrėmė į Tiuringiją kuri po karo priskirta Rytinei Vokietijai.

1953 m. Skėrys pabėgo į Vokietijos Fed. Respubliką. Gyveno Manneime, o 1955 m. balandžio 18 d. pradėjo dirbti mokytoju Vasario 16 gimnazijoje, dėstydamas vokiečių k. ir matematiką žemesnėse klasėse ir evangelikų tikybą visose klasėse.

1974 m. birželio 9 d. Skėrys Bremene buvo ordinuotas į evangelikų diakonus. Nuo to laiko jis religiniai aptarnauja visos pietų Vokietijos lietuvių evangelikus. Nuo 1974-75 mokslo metų pradžios gimnazijoje dėsto evangelikų tikybą visose klasėse. 1977 m. sausio 1 d. jis buvo pakeltas į pilnateisius evangelikų kunigus.

Skėrys plačiai reiškiasi visuomenės veikloje. Prieš Pas. karą Lietuvoje jis priklausė Lietuvos Skautų Sąjungai ir Šaulių Sąjungai, dabar labai aktyviai dirba Vokietijos Lietuvių Bendruomenėje: jis yra VLB tarybos narys, buvo VLB valdybos narys ir priklausė VLB garbės teismui ir VLB kontrolės komisijai.

Gimnazijoje Skėrys dirba savanoriškai su mokiniais, ypač su evangelikais. Nuo 1955 m. vadovauja evangelikų jaunimo rateliui. Kasmet per 29 metus jis kartu su katalikų kapelionu organizavo ir pravedė gimnazijos mokinių Kalėdų eglutes. Jau per 20 metų kasmet jis organizuoja evangelikų mokinių turistines ekskursijas po Vokietiją, o per paskutinius 15 metų praveda evangelikams mokiniams advento šventes. Be to, jis nuo 1955 m. religiniai globoja gimnazijos evangelikus skautus ir skautes.

Skėrys labiausiai pasireiškia evangelikų žurnaluose Mūsų sparnuose ir Svytyje. Jo straipsnių yra Europos Lietuvoje ir kituose išėivių laikraščiuose.

Nuo 1977 m. jis yra Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios atstovu Vasario 16 gimnazijos Kuratorijoje.

Laisvai mokėdamas vokiečių kalba, rašo straipsnius vokiečių spaudoje ir populiarina ne tik gimnazijos, bet ir lietuvių tautos bei Lietuvos vardą vokiečių visuomenėje. Nuo 1955 m., kaip narys, dirba Lietuvių Evangelikų Liuteronų Vyr. Bažnyčios Taryboje.

Nepriklausydamas jokiai politinei partijai ar partiniam susigrupavimui, Skėrys nedalyvavo smulkiuose kasdieniniuose ginčuose, bet dirbo lietuvybei, stovėdamas virš susiskaldžiusių grupių. Jam svarbi lietuvybė savo pilnybe, o ne vienos ar kitos lietuvių grupelės nauda. Konfesiniu atžvilgiu Skėrys yra didelis ekumenės puoselėtojas, vienas pirmų inėšes ekumenės idėjas į Vokietijos lietuvių visuomenę.

Gimnazija dėkinga Skėriui už jo ištikimą darbą per beveik tris dešimtmečius. Jis yra prisidėjęs prie šimtų mokinių lietuvybės išitikinimo susiformavimo, jis yra vienas pagrindinių gimnazijos pamatų.

Petras Veršelis

Kūčios yra visos šeimos šventė, gyvų ir mirusių. Dirbami tik šventėms reikalingi darbai. Negalima verpti — avys kaituliu suksis, malti — bus vėjuoti metai, lopyti — avinukai bus margi. Negalima svetimam ką paskolinti, nes kartu su tuo daiktu atiduosi savo laimę. Kai pamato vakarinę žvaigždę, visa šeimyna sėda prie stalo. Neišskiriami ir samdiniai ar pakeleiviai. Taip darė ir pirmieji krikščionys. Baigę pasninką, parsinešę palaimintos duonos, bendrai sėsdavo prie stalo pasistiprinti. Po staltiese padėdavo šieno, nes Kristus gimė ant šieno.

Kūčių vakarą daroma daug spėjimų ir būrimų. Norima sužinoti ateitis: apie mirtį, vedybas, derlių, orą. Jau valgant traukia iš po staltiesės šiena: kas ilgesnį ištrauks, tas ilgiau gyvens. Skaito lauke žvaigždes. Lieja sutirpdytą vašką ar šviną į vandenį ir iš susidariusių figūrų spėja ateitį. Daugiausia spėjimų daro merginos apie vedybas. Po vakarienes išneša laukan šiukšles ir klausosi; kuriame krašte šunes loja, iš ten bus piršliai. Apkabina rankomis tvoros baslius ir skaito: našlys, bernas... Bėga basos laukan, pasigriebia svetimų malkų glėbį ir parsinešusios vidun skaito, kaip išėina: pora ar lyka. Inėšusios į vidų gaidį, žiūri, iš kurios merginos papiltos grūdų krūvelės les — ta pirma ištekės. Arba žiūri, ką višta pirma palies: žiedą — ištekėsi, kreidą — mirsi, duoną — vargingai gyvensi.

Seni yra tie burtai, kurie daromi nuogai išsirengus: vidurnaktį nuoga bėga aplink trobą arba ant aukšto aplink kamina, išsirengus šluoja pirkią ir sašlavas neša laukan ir panašiai. Senesni žmonės ir ūkininkai daugiausia spėja apie derlių ir orą. Geras ženklas arba vaisingi bus metai, jei Kūčių diena sninga.

SVEČIUOSE PAS LIUDĄ DOVYDĖNĄ

JONAS KIZNIS

Liudas Dovydėnas iš Clarks Summit, Pa., Scranton, Pa. pašonėj gyvenęs puskapį metų, persikėlė į Lenox, Mass.

Lenox miestukas gal 5,000 gyventojų. Iš New Yorko į ten Greyhound autobusas nuveža per 4 valandas.

Nedidelis Lenox, bet jis daugelį už save didesnių miestelių pralenkia imponuojančia kultūrine programa, atliekama jo aplinkoj nuo 1934 m. Programą sudaro Tanglewood, Mass. muzikos festivaliai, atliekami vasaros mėnesiais su Bostono simfonijos orkestru, Berkshire Music Center savaitiniais koncertais, Šekspyro draugijos teatro spektakliais (Shakespeare & Company). Visa tai vyksta Berkshire County.

Tanglewood buvo dvaras, kurio savininkai Tappan šeima 1936 m. Berkshire orkestrui padovanojo (210 akrų su trobesiais). Ten pastatė vasaros teatrą, vietiniai jį vadina Shed, lietuviškai būtų Pastogė; joje yra 12,000 vietų. Pastogė jungiasi su lygia gražia pieva; nepatekę į Pastogę koncerto klausosi pievoje, jei gražus oras. Tanglewood koncertai visuomet perpildyti ir dažnai turi iki 15,000 klausytojų. Šiuo laikotarpiu Tanglewood koncertų per metus klauso virš 300,000.

Tanglewood yra kartu ir Berkshire Music Center, ruošiantis savaitinius koncertus, turi kamerinės muzikos salę, atskiras studijas studijuojantiems skirtingas muzikos šakas. Su Bostono simfonijos orkestru kasmet ruošiamas šiuolaikinės muzikos festivalis. Ir Bostone kas vasarą turi savo koncertą.

Tanglewood pagarsėjęs ne tik JAV, jis žinomas visuose kontinentuose, milijonai muzikos mėgėjų yra klausę jo koncertų.

Netoli Lenox, Pittsfield, Mass. yra namas, kuriame gyveno 13 metų (1850-63) Herman Melville, atkilęs iš New Yorko. Jis čia iš farmerio nusipirko namą ir jį pavadino Arrowhead; čia gyvendamas parašė savo garsųjį romaną Moby Dick — nuotykius, išpūdziai, pergyvenimai iš kelionių po pietų jūras. Dabar tą namą globoja Berkshire istorijos draugija. Leidžiama apžiūrėti namo vidų, susipažinti su aplinka, kurioje Herman Melville (1819-1891) gyveno ir kūrė.

Tokioj plačioj, įvairioj kaimynystėje dabar gyvena Liudas Dovydėnas. Jis dirba, įprastinį rašytojo darbą — rašo. Rašo atsiminimus, dramas, baigia romaną "Trojos arklys". Jam gyvenimui padeda žmona Elena, Garmų duktė.

Į Lenox nuo Scrantono juos atsikvietė jų sūnus Jonas. Jonas Dovydėnas iš Chicagos, isikūręs prieš keletą metų, arti Lenox, gyvena su žmona Elizabeth, iš namų Dayton, Ohio ir dviem vaikais, Jonuku ir Elenute, nuosavam erdviame name, dideliame miško plote tarp aukštų stambių medžių.

J. Dovydėnas yra iškilus fotografas, linkęs į socialinę tematiką. Be reprezentacinių foto parodų, kuriose jis dalyvauja, yra išleista jo darbų serija knygoje Chicago, kurioje fotografas vaizduoja įvairius

architektūros stilius ir interjero įrengimus. Yra pilnai paruošęs Nevados knygą, kurioje parodyta Nevados gyvenimo įvairūs aspektai. Ir yra spaudai pilnai parengta etnikų vestuvių papročiai parodyti fotografijos vaizdais. Žinoma, bus ir lietuvių vestuvės. Tai dideli ir gražūs darbai.

Matyt, J. Dovydėnui ir jo žmonai įkyrėjo miestinis civilizacijos triukšmas, ir jie pasinėrė į gamtą...

Mount teatras

1978 m. grupė JAV ir Anglijos aktorių surengė spektaklį Šekspyro (Shakespeare) Midsummer Night's Dream — Vasarvedžio nakties sapnas Mount-Kalno žemėje, rašytojos Edith Wharton buvusioje nuosavybėje Lenox, Mass. Spektaklis buvo sėkmingas, ir aktoriai gerai suvokdami, kad klasikinis ansamblis įmonas tik eilė metų aktorių grupei dirbant kartu, viens kitą gerai pažinus, užsimojo sukurti pastovų ansamblį. Antras jų tikslas — sujungti britų dėmesį kalbai ir tekstui su amerikiečių pabrėžiama emocine teisybe veiksmu.

Šiandie Mount teatras (jis yra Lenox aukštumėlėj) turi jau savo veidą ir vardą, planuoja gastroles po visą Ameriką, ir jau gastroliavęs New Yorke ir Stratford, Conn. su populiariausiais Mount teatro spektakliais Romeo and Juliet ir Midsummer Night's Dream.

Amerikos žmonės gausiom aukom dovanom įgalina kurti ir išlaikyti kultūrines institucijas. Įsidėmėtina!

LIETUVIŠKAS KUKLUMAS

Nepriklausomoj Lietuvoj rašo:

Mes lietuviai dienai esame pripratę nuo senų laikų ir dabar save žeminti ir būti labai kukliais. Deja, dabartiniais laikais svarbu save reklamuoti. Reklama dabar vaidina didelę rolę. Mes lietuviai, norėdami daugiau save išsigarsinti, turėtume sekti Amerikos kontinento pavyzdžiu.

Prisimenu, kai prieš keletą metų Montrealio "Žmogus ir jo Pasaulis" Expo teatre buvo Montrealio jaunimo Gintaro ansamblio pasirodymas. Jauna lietuvaitė pranešėja labai gražia prancūzų kalba publika supažindino su šiuo ansambliu ir pradėjo pasakoti apie lietuvius ir Lietuvą.

Ten buvę lietuviai manau, kaip ir aš, nejaukiai pasijuto, kai buvo paaiškinta, jog Lietuva savo gyventojų skaičiumi prilygsta Montrealiui ir jo apylinkės miesteliams. Kodėl tas savęs žeminimas? Kodėl nebuvo galima pasakyti, kad Lietuva yra daug didesnė už Belgiją, Olandiją ir yra beveik tokio dydžio, kaip Danija? Arba dar geriau, pasakyti, kad Lietuva savo dydžiu ir gyventojų skaičiumi prilygsta Airijai, ne tik Montrealiui.

L. Stankevičius

Rašytojas Liudas Dovydėnas su žmona Elena.

Kai kada Lietuva atstovauja visai Tarybų Sąjungai užsienyje

Iš Lietuvos spaudos patiriame, kad Ispanijoje ir Irake ruošiamos Tarybų Sąjungos dienos, kuriose Tarybų šaliai atstovauja Lietuva. Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos pirmininkas Ramojus Petrauskas Eltos korespondentui pasakė:

Tarybinių draugystės draugijų sąjunga ir Tarybų S-gos atskirų respublikų draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos jau per daugelį metų užsienio šalyse rengia Tarybų Sąjungos dienas, dekadas, draugystės su Tarybų Sąjunga mėnesius. Pagal susiklosčiusią tradiciją šiuose renginiuose Tarybų šaliai atstovauja viena sąjunginių respublikų. Šiuo atveju paminėtina, kad per dvidešimtį metų Tarybų Lietuva jau dalyvavo 58-iuose šalyse kompleksiniuose renginiuose 42-iose šalyse.

Dabar vėl — nauji susitikimai. Į TSRS dienas Ispanijoje išvyko delegacija, kuriai vadovauja Lietuvos TSR ryšių ministras K. Onaitis, grupė lektorių — mokslo ir kultūros veikėjų, liaudies ūkio specialistų. Šioje šalyje koncertuos Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto nusipelnęs dainų ir šokių liaudies ansamblis. Renginių lankytojai turės progos išsamiau susipažinti su Tarybų Lietuvos grafikos ekspozicija, "Dovanos" gamybinio meno verslų ir suvenyrų susivienijimo dirbinių paroda. Foto meistro Z. Kazėno spalvotos fotografijos paroda "Tarybų Lietuva: darbai ir žmonės" ispanams at-

skleis Lietuvos darbo žmonių pasiekimų panoramą.

Dar šiais metais kompleksiniai renginiai, skirti Tarybų Lietuvai, įvyks Indijoje. Šios šalies gyventojai per pastarąjį dešimtmetį jau antrą kartą sulauks Lietuvos respublikos pasiuntinių. Į Indiją ruošiasi vykti oficiali delegacija, LTSR valstybinės konservatorijos liaudies instrumentų ansamblis, kuriam vadovauja Lietuvos nusipelnęs artistas P. Tamošaitis, lektorių grupė.

Paskatinti iki šiol eksponuoti šioje šalyje lietuvių liaudies meno parodų pasisekimo, ryžomės parodyti išsamia apžvalginę liaudies meistrų kūrybos ekspoziciją: tarybinės kultūros ir mokslo rūmuose Indijoje Ž Delhi Kalkutoje surengsime tapybos, medžio skulptūros, tekstilės ir gintaro, keramikos ir medžio drožybės parodas. Siandieninio Lietuvos gyvenimo vaizdą papildys ir spalvotos fotografijos paroda "Tarybų Lietuva — broliškoje tarybinių respublikų šeimoje", o apie estetinį jaunosios kartos pasaulį papasakos Lietuvos vaikų piešinių paroda "Piešiame Tėvyne, piešiame taiką".

Pigiai išnuomojamas apartamentas (Brooklyne) su baldais, šaldytuvu, skalbiamąja mašina pavieniui ar su maža šeima moteriai. Smulkiau teiraukitės telefonu: (212) 235-9218.

LIETUVIAI CHICAGOJE

LOOP GROUP IR PETRAS AGLINSKAS

1985 m. gegužės 8 d. Čičeagoje, Jaunimo centre koncertuos Loop Group kamerinis orkestras. Jo programoje numatyti lietuvių kompozitorių — Osvaldo Balakausko, Vytauto Barkausko, Antano Rekašiaus, Dariaus Lapinsko, Petro Aglinsko ir Broniaus Kutavičiaus kūriniai.

Sis neseniai susikūręs nedidelis orkestras (fleita, klarnetas, smuikas, gitara ir mušamieji) gruodžio 5 d. Čičagos miesto centre, Hendricks salėje, 755 N. Wells St., turės savo pirmąjį koncertą. Jam dirigavo J. MacDonald. Buvo atlikti Roberto Gerharo "Libra" ir George Crumbo "Mirties dainos, dejonės refrenai". Šie bei minėtieji lietuvių kompozitoriai — rečiau įtraukiami į koncertų programas šiuolaikinės muzikos kūrinių autoriai.

Siame koncerte taip pat buvo

rodomi R. Nathamo filmai ir J. Genutos mimika su S. Martirano muzika. Filmus žiūrovai matė iš karto dviejuose ekranuose. Tai buvo iš tikrųjų modernaus meno renginys: spalvų geometrinių figūrų, žmonių melodijų ir triukšmų mišinys. Jis praplėtė čičagiečių meno akiratį.

Loop Group orkestras koncertuos dar vasario 22-23 d. kartu su Mc Ming Baletu.

Orkestrui talkina lietuvaite plakatų dailininkė Dalia Petreikytė, o jo viceprezidentu yra jaunas lietuvių kompozitorius Petras Aglinskas, pats orkestre grojantis gitara. Jis tik ką baigė Northwestern universitetą ir netrukus ketina atidaryti savo muzikos studiją.

Džiugu, kad Amerikos lietuvių muzikų šeima susilaukė dar vieno profesionalo.

Vytautas Girdžius

Vytautas Zalatorius, Vienybės redakcinės kolegijos narys, kalbasi su iš Los Angeles, Kalifornijos, atvykusiu poetu Bernardu Brazdioniu per jo knygos vaikams surengtą vakaronę Jaunimo centre Čičagoje.

Z. Degučio nuotr.

Frank Zapolis, vadovaujantis "Christmas Around The World" festivaliui, vykstančiam Čičagos Mokslo ir pramonės muziejuje, su talkininkėmis Aukse Kane [d.] ir Vanda Radavičiūte.

Muz. Juozas Kreivėnas prie Lietuviškos muzikos bibliotekos lentynų savo namuose, Cicero, Ill. Dabar ši biblioteka jau yra perduota Liet. Tyrimų ir Studijų Centrai ir pervežta į Jaunimo centro patalpas. Šalia jo Edvardas Sulaitis, vienas šios bibliotekos kuratorių.

Nuo pirmosios tautinių šokių grupės Grandies repeticijų gruodžio mėn. suėjo 22 metai. Per šiuos metus Grandis išaugo į vieną stipriausių tautinių šokių ansamblių. Norint išreikšti ypatingą padėką Grandies vadovei už globą ir pasiaukojimą jaunimui, steigiamojo Grandies rato šokėjų iniciatyva šeštadienį, sausio 19 d., Jaunimo centre, Čičagoje bus Irenos Smieliausienės pagerbimas. Pagerbimo programoj atidarymas, akademija, meninė programa, vakariene, šokiai.

"Lietuvos Aidų" radijo programos vedėja Kazė Brazdžionytė, praneša, kad nuo gruodžio 15 d. radijo stotis sustiprinta iki 1000 voltų 1450 AM banga ir girdima už Čičagos plačiau Lemont, Ill., Beverly Shores, Union Pier, Ind., Waukegan, Kenosha, Wisconsin. Programa transliuojama 8:30 val. vakaro.

Bronius Kviklys gavo iš popiežiaus Jono Pauliaus II medalį "Pro Pontifice et Ecclesia" už paruošimą "Lietuvos bažnyčių" veikalo. Medalį jam įteikė popiežiaus įgaliotas vysk. A. Deksnys religinio kongreso išklmėse Toronte. Kviklys jau išleido keturis stambius to veikalo tomus ir spaudai parengė penktąjį. Be to, Kviklys yra parengęs keturis "Mūsų Lietuva" tomus, kuriuos išleido Lietuvių Enciklopedijos leidykla Boston, Mass.

Juozas Kapočius, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas iš Boston, Mass., lankėsi Čičagoje. Buvo apsistojęs pas savo dukterį ir žentą Pabedinskus ir Lietuviškosios Enciklopedijos antrojo papildomojo tomo reikalais buvo susitikęs su eile asmenų ir painformavo juos apie Lietuvių Enciklopedijos papildomo tomo paruošimą ir jo spausdinimo galimumus.

Elenos Bradūnaitės-Aglinskienės išspausdintas straipsnis apie suomių tautosaką "Kalevala" jos 150 metų sukakčiai paminėti "Folklife Center News" spalio — gruodžio mėnesių laidoje. E. Bradūnaitė yra to laikraščio redakcijos narė.

Kun. Algimanto Kezio foto darbų paroda įvyko dabartinio meno tarptautinio centro galerijoje Paryžiuje. Kezio nuotraukas į savo kolekcijas įjungė Paryžiaus meno centras, kuriame surenkami svarbiausieji fotografijos meno kūriniai, ir Prancūzijos valstybinė biblioteka.

Lietuvių Operos rengiamas Naujų Metų pokylis įvyks Jaunimo centre. Gros Algio Modesto orkestras. Vietas užsisakyti iš anksto pas Op. vicepirm. Vaclovą Momkų telefonu: 925-6193.

Kun. Juozas Vaišnys, buvęs Lietuvių Žurnalistų sąjungos pirmininkas, Laiškų Lietuviams redaktorius ir Pedagoginio lituanistikos instituto lektorius, buvo pagrindinis prelegentas Daužvardžio Fondo premijų įteikimo šventėje, kuri įvyko gruodžio 9 d., Jaunimo Centre.

Viena iš pačių pirmųjų lietuvių institucijų, kurias Čičagoj lapkr. 21 d. aplankė naujas vyskupas Paulius Baltakis, buvo Amerikos Lietuvių Taryba. Pirmininkas Teodoras Blinstrubas vyskupui už atsilankymą padėjo ir pabrėžė, kad jo paskyrimu džiaugiasi lietuvių išeivija. Šv. Tėvas yra parodęs lietuviams savo palankumą ir rūpestį.

Vysk. P. Baltakis išreiškė pasigėrėjimą Amerikos Lietuvių Tarybos veikla ir dar kartą pabrėžė, kad reikia vieningai dirbti Lietuvos labui.

Kun. dr. Jurgis Šarauskas paskirtas lietuvių sielovados direktoriumi Čičagos arkivyskupijoje. Kun. J. Šarauskas pasilieka ankstyvesnėse kurijos planavimo ir Šv. Antano parapijos administravimo pareigose.

Saulius J. Balsys, Jackson apskrities Jaunimo centro direktorius, per Michigano stovų suvažiavimą Higgins vasarvietėje, rugsėjo mėn. buvo išrinktas s-gos prezidentu dvejais metams.

Solistė Žymantaitė-Peters iš New Yorko koncertuos vasario 24 d. Jaunimo centre. Koncertą rengia Lietuvių Tautinė sąjunga.

Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga sveikiname visus mielus skaitytojus, bendradarbius, bičiulius bei gimines, linkėdami, visiems sveikatos ir sėkmės savo profesijose bei užsiėmimuose.
Adv. Charles P. Kal
ir adv. Darwin Kal
Chicago, Ill.

KALENDORIUS IŠ LONDONO

Jau išleistas 1985 metų nuplėšiamų lapelių Nidos kalendorius. Jis lapelius turi kiekvienai metų dienai.

Kalendoriuje yra įvairiausių žinių: įdomių pasakojimų, praeities įvykių, mįslių, patarlių, eilėraščių, išmintingų patarimų, Lietuvos istorijos faktų, mūsų žymių veikėjų gyvenimo epizodų ir daug ko kita.

Apie popiežiaus draugą

Sausio 3-čios lapelyje rašoma apie Motiejų Kazimierą Sarbievijų (1595-1640). Tai žymus Lietuvos poetas, rašęs lotyniškai, pagarsėjęs to meto visoje Europoje, amžininku vadintas Horacius Sarmaticus — Šiaurės Horacijus. Iš to meto rašančių poeziją lotyniškai jis yra vienas pačių didžiausių. Sarbievijus buvo jėzuitas, popiežiaus Urbano VIII draugas, jo mėgiamas ir dažnai kviečiamas į Romą.

Štai vienas punktėlis iš Sarbievijaus eilėraščių apie Vilnių, išvers-tas Albino Žukausko:

Aure, Gedimino aukštoji tvirtovė
Puikuojasi kalno viršūnėj iškilus,
Ir kuorais išdidusiais
Paskęsta žilam debesų.

Lietuvių folkloras

Žmogus, gyvendamas gamtoje, stebi jos reiškinių sąryšį, gyvulių, paukščių ar žmogaus reakcijas į gamtos atmainas ir jas panaudoja oro spėjimui, nes oro pasikeitimai yra labai svarbūs ūkio darbui.

Lietuvių folkloras orui spėti yra turtingas, ir dalelę jo Nidos kalendorius pateikia spalio 21 d. lapelyje:

Avis bliuana prieš didžiuosius šalčius. Gyvatės prieš lietų išsina pasivaikščioti. Jei varna žiemos metu žiūri į pietus, tai bus atdrėkis.

Jei žąsis laiko galvą po sparnu, tai greit speigas užniks.

Jei kuosos kranksi, bus šarma.

Katė žoles ėda — lietu pranašauja.

Varlės iš vakaro kurkia — rytui giedrą neša.

Volungės prieš giedrą klykia.

Mokslinė informacija

Nidos kalendoriuje randame visko. Sausio 9 d. yra mokslinė informacija iš medicinos praktikos... pirmasis Lietuvoje ligoniui kraują perpylė chirurgas Vladas Kuzma 1923 m. Kauno universiteto chirurgijos katedros vedėjas prof. Kuzma (1892-1942) išrado originalų skrandžio operavimo būdą. Garsusis profesorius per savo gyvenimą padarė apie 20 tūkstančių operacijų.

Aušros 1885 m. viename nr. atspaus-tas trumpas eilėraš-tis.

O bėda, vargai, trudningi čėsai,
Kas bus iš Lietuvėlės?

Dideli pulkai svetimų žmonių
Įpuolė tėviškėlėn.

Lietuviškas midus

Senovės lietuviai, vaišindami svečius ir vaišindamiesi, gerė tautinį gėrimą midų. Jį mini metraštininkai, o 1613 m. T. Makovskis Lietuvos žemėlapyje paaiškinimuose rašė: "Gėrimas iš medaus ir vandens, sumaišytas su vyšnių sulti-

mis ir įvairiais kvapniais, iki 100 ir daugiau metų išlaikytas namuose, savo skoniu ir aromatu geresnis už žinomą Malvazijos vyną".

Ilgainiui midaus gamyba buvo primiršta. 1959 m. A. Sinkevičius pasiryžo atgaivinti senąjį lietuvių gėrimą Stakliškių alaus darykloje. Pagal jo technologiją 1960 m. pradėta gaminti midų. 1967 m. Sinkevičiaus midus gavo patentą Lietuvoje, o vėliau Anglijoje. Lietuviškas midus dalyvavo tarptautinėse parodose ir mugėse Poznanėje, Montrealyje, Londone ir Zagrebe.

Taip apie midų rašo Nidos kalendorius kovo 7 d.

Keturvėjininkai

Nidos kalendorius nevengia poezijos ir jos pavyzdžių pateikia apsieiai. Lapkričio 4 d. lapelyje yra keturvėjininkų poezijos pirmūno Kazimiero Binkio "Vėjavaikės". Tai gražus, veržlios ekspresijos eilėraš-tis. Štai pora posmelių:

Debesų kelių plačiuoju
aš važiuoju.

Mano skraistė lengvo rūko
plasta padangėj ištįsus.
Mano vėtra kai padūko—
išsislapstė žvaigždės visos,
mėnuo nuo dangaus paspruko.

Kas man vėtrą paviliotų?
Kas man vėją pažabotų?
Debesų keliu plačiuoju
tik aš vienas tevažiuoju.

Kalendorių reikšmė

Kalendoriai daug padėjo lietuvių tautiniam atkūtimui. Prisimintini Lauryno Ivinskio (1808-1881) "metskaitliai". Pirmas Ivinskio sudarytas kalendorius — "Metų skaitlus ukiszkas ant metų Wieszpaties 1846". Po poros metų, kalendoriaus vardas pakeistas į "Kalendorius arba metskaitlus ukiszkas". Ivinskis jų išleido 22, 19 lotynų raidėm ir 3 rusiškom. Jų turinys buvo įvairus kaip ir Nidos kalendorių, tik Ivinskis daugiau dėjo žemės ūkio ir medicinos patarimų.

Kalendorius žmonės mėgo, juos gaudė ir pirko. Jų idėjinis poveikis buvo reikšmingas — žadino ir kurstė lietuvių tautinę sąmonę. Pinigų kalendoriam leisti Ivinskis skolinosi iš Mykolo Oginskio. Jį rėmė spaus-tuvininkas Zavadskis, Zubovas, Gabrielės Petkevičiūtės tėvai ir kiti.

Nidos kalendorių informacinis krūvis, jau gimusiems ne Lietuvoje ir kitais šaltiniais nesidomintiems apie Lietuvos praeitį ir dabartį, yra neabejotinos vertės kaip tautinės sąmonės žadintojas. Šiuo atžvilgiu Nidos kalendorių funkcija yra panaši Ivinskio "metskaitlių" poveikiui į lietuvių sąmonę.

Lietuvių ar mišriom šeimom ver-ta įsigyti Nidos nuplėšiamąjį kalendorių. Jo adresas: Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11.2 PT., Great Britain.

Nidos kalendoriaus kaina 5 angliški svarai. Nidos klubo nariam ir **Europos Lietuvis** skaitytojams 3.50 angliški svarai.

Kitų kraštų prenumeratoriai mo-ka pagal svoro kursą. **J. K.**

Toronto mišrus "Volungių" choras dainuoja Clevelando Lietuvių dienų koncerte. Diriguoja choro vadovė Dalia Viskantienė.

V. Bacevičiaus nuotr.

LIETUVOJE

Lietuvos muzikos studentas **Gintaras Rinkevičius**, pavasarį laimėjęs Tarybų S-gos dirigentų konkursą, tapo ir prestižinio Herbert Von Karajan fondo tarptautinio dirigentų konkurso laureatu Vakarų Berlyne.

Rinkevičius, vos 24 metų jaunas klasikinės muzikos dirigentas. Meno išlavinimą įsigijo M. K. Čiurlio meno mokykloje, Vilniuje vėliau Leningrado konservatorijoje. Pradėjo viešuosius dirigento pasirodymus prieš tris metus su Lietuvos valstybinės simfonijos orkestru.

• • •

Baigta leisti dvylikatomė "Lietuviškoji tarybinė enciklopedija". Ji išplėtė 1971 m. pabaigtą leisti tritomė "Mažąją lietuviškąją tarybinę enciklopediją".

• • •

Tiesa atspausdino ilgą Lietuvoje viešėjusio New Yorke dailininko K. Žoromskio laišką, kuriame šis džiaugiasi Lietuvos menininkų atsiekimais ir geromis jų kūrybinėmis sąlygomis.

• • •

Vilniuje pastatyta pirmoji sąjungoje kvazielektroninė automatinė telefonų stotis, kuri įgalina naudotojus tiesiog skambinti ir už miesto ribų, kad ir į Maskvą, be centrinės sujungėjos pagalbos.

• • •

Taip pat Vilniuje spalio mėnesį vyko tarptautinis lingvistų simpoziumas "Kalbos norma ir funkciniai stiliai", kuriame dalyvavo mokslininkai iš Rusijos, Latvijos ir Čekoslovakijos.

• • •

Gimtojo krašto bendradarbis K. Bagdonavičius piktai reagavo į chigagiečio literatūros kritiko T. Antanaičio kelionės įspūdžius iš Lietuvos, spausdintus "Akiračiuose".

• • •

Vieni puola, kiti teisinasi dėl Utenos upelio Vižunos užteršimo. Sakoma, kad nebeskaidrus vanduo net ežere, į kuri jį įteka.

• • •

Klaipėdos ligoninėje gruodžio 8 mirė Gardamo klebonas kun. Valentinus Sikšnys. Velionis 1984 vasarą buvo sulaukęs 70 metų amžiaus. Išventintas 1939. Kun. Valentinus Sikšnys palaidotas Nevarenuose gruodžio 12.

JUNGTINĖSE TAUTOSE PRIMINĖ LIETUVĄ

Ambasadorius Richard Schifter ryšium su keliamu klausimu dėl Puerto Rico atsiskyrimo nuo JAV Jungtinėse Tautose pasakė kalbą. Priminęs, kaip Puerto Rico laisvuose balsavimuose didelė dauguma gyventojų pasisako už jungtį su JAV, ambasadorius paklausė **ar Estijai, Latvijai ir Lietuvai duodama teisė balsavimų urnose laisvai pasisakyti apie savo nepriklausomybę?**

Švedų graviūros, vaizduojančios lietuvius Švedijos kautynes 1656 m. prie Pilypavo ir 1656 m. prie Sandomiro, Los Angeles, Cal. gautos iš Švedijos, ruošiamos spausdinti su paaiškinimais. Graviūrose gavo ir paaiškinimus parengė Algirdas Gustaitis. Išleis Lietuvos Istorijos draugija.

1984 metų sausio 29 dieną Philadelphiajios FEDERALINĖ LIBERTY TAUPYMO IR PASKOLŲ BENDROVĖ, Philadelphiajioje vadinama lietuvišku banku, tapo pertvarkyta į akcijų korporaciją. Jie atspausdino ir pardavė 881,449 akcijas, tokiu būdu \$8,400,000 padidindami atsargų fondą, kuris dabar siekia \$23,900,000. Akcijos dabar kiekvieną dieną duodamos ir paskelbiamos daug laikraščių finansų skyriuose ir "Over-The-Counter market" (OTC) su šiais ženklais LFSL-PHIL.

Mūsų akcijas galima pirkti ir parduoti bet kurioje akcijas parduojančioje įstaigoje. Kas nori gauti finansines informacijas, prašomas rašyti šiuo adresu:

LIBERTY FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
Att: Mrs. Barbara L. Elias,
Director of Shareholder Relations
202 North Broad Street
Philadelphia, Pa. 19102

Suorganizuota kaip Philadelphiajios Pirmoji Lietuvių Namų Statymo ir Paskolų Bendrovė 1901 metais, sufederalinta 1942 metais su \$360,000 kapitalu, o 1984 metais josios turtas siekia virš trijų šimtų milijonų dolerių.

C. S. Cheleden
Emeritus pirmininkas

US POLICY: THE BALTIC REPUBLICS

Background: The US does not recognize the forcible and unlawful incorporation of Estonia, Latvia, and Lithuania into the USSR that occurred in 1940. As an integral part of US policy toward these occupied countries, the US Government continues to recognize and conduct business with the diplomatic representatives of the last independent Baltic governments. The Estonian, Latvian, and Lithuanian chiefs of mission in the US enjoy full diplomatic privileges and immunities. Part of their major role is to continue to uphold the ultimate goal of a free Estonia, Latvia, and Lithuania.

Helsinki Final Act and US policy toward the Baltic Republics: The US espousal of freedom for the Baltic Republics has enjoyed broad bipartisan support since it was first enunciated in 1940. To clarify our stand on the interpretation of the Helsinki Final Act during the review conference in Madrid in 1980, the deputy chairman of the US delegation said:

"The United States does not recognize the illegal incorporation, by force of arms, of the States of Latvia, Lithuania, and Estonia by the Soviet Union. I would also recall the statement in Principle IV (territorial integrity of states) that no occupation or acquisition of territory in contravention of international law will be recognized as legal. And I would reiterate my government's consistent interpretation that this provision is applicable to the Baltic States."

Reaffirmation of US policy at the UN: In July 1983, on the commemoration of the 61st anniversary of the *de jure* recognition of the three Baltic Republics by the US, President Reagan had delivered to the UN Secretary General a statement in which he said:

"Americans share the just aspirations of the Baltic nations for national independence. We cannot remain silent in the face of the continued refusal of the Government of the USSR to allow these people to be free. We uphold their right to determine their own national destiny, a right contained in the Helsinki Declaration which affirms that 'all people always have the right, in full freedom, to determine, when and as they wish, their internal and external political status, without external interference, and to pursue as they wish their political, economic, social, and cultural development.'"

"For this reason, the Government of the United States has never recognized the forced incorporation of the Baltic States into the Soviet Union and will not do so in the future.

"On this occasion we wish to reaffirm this policy as we note the anniversary of the 1922 recognition by the US of the three Baltic Republics. In so doing, we demonstrate our continuing commitment to the principles and purposes of the United Nations Charter and to

the cause of peace and liberty in the world."

The value of US policy: The US position upholding the right to freedom and liberty of the Baltic nations is a reminder that the democratic West has not forgotten the injustice done to those peoples, and it is also a symbol of hope for the future. This position is fully consistent with the importance which the US and most other countries in the world place on human rights, particularly as enunciated in the Helsinki Final Act.

Baltic diplomatic representation: The Baltic missions in the US remain important symbols to the Baltic peoples, and we continue to deal with their diplomats on a full range of appropriate matters. Those three offices are diplomatic entities, fully independent of US Government financing. They have been paid for by Estonian, Latvian, and Lithuanian Government funds that were protected from seizure by the Soviets in 1940 and blocked by the US at that time.

Policy applications: Our policy toward the Baltic Republics is manifested in several ways:

— The Secretary of State annually issues National Day greetings to the Baltic peoples through the Charges d'Affaires; and senior representatives of the Department of State attend the official National Day functions of the three missions.

— So that the US Government speaks with a consistent voice regarding our nonrecognition policy, we seek to coordinate actions of other US agencies on such matters as captions and place names relative to Estonia, Latvia, and Lithuania on official US Government maps.

— We support the flow of news and information to the Baltic peoples in their native languages through broadcasts of the Voice of America and the Baltic Services Division of Radio Liberty.

— We reiterate on all appropriate occasions our policy of not legally recognizing the forcible incorporation of the three countries into the USSR.

— Our Ambassador in Moscow and Cabinet-level officers of the US Government do not visit the Baltic Republics.

Effect on US-Soviet relations: The Soviet Union has been fully aware of our policy since its enunciation in 1940, and our espousal of this position has not affected in any significant way the substance or the course of our bilateral relations. From time to time we deal with the USSR on items such as US citizen interest cases involving family reunification of persons living in the Baltic Republics. However, the need for such *de facto* contacts with the Soviets on specific topics concerning individuals does not in our view detract from the integrity or substance of the nonrecognition policy.

Kavalauskas-Pro Athlete, War Veteran

By Burr Van Atta
Philadelphia Inquirer Staff Writer

Thomas Kavalauskas, 69, a hard-hitting outfielder in the minor leagues whose hopes for a major-league career ended in a burst of Nazi machine-gun fire, died December 8th at Einstein Medical Center, Daroff Division. He lived in Center City, Pa.

A batter who could slam the ball more than 360 feet, he had reason for ambition before he found himself caught up in World War II.

A broad-shouldered belter at 6 feet and 200 pounds, he first caught the attention playing for Roman Catholic High and St. Mary's Prep in Connecticut. The scouts started watching when he played semi-pro ball with Southwark, Fleisher and the South Phillies.

In 1939, Fred Lucas, a scout for the St. Louis Cardinals, signed him. He was moved as need developed for a strong bat. Sports-writers, who had to fit his name into the headlines, rechristened him "Tom Koval." That's the name he used when he was moved to Rochester, N. Y. in 1941.

He played with the Red Wings, batting 297 in 1943. Near the end of the season, he took a job as manager-player with Allentown's team. And he was drafted.

A rifleman with the 80th Infantry Division, he had been overseas less than four months when he found himself near the Luxembourg border, assigned to blow up a German pillbox. He and a buddy

planted the explosives and lit the fuse.

A machine-gun crew caught them as they backed away. Pvt. Kavalauskas caught two slugs in the shoulder, two in the back and three in his right arm — his throwing arm. Operation followed operation. The arm was completely rebuilt. When the medics were done, he could hold a cigarette between his fingers, and that's about all the arm was good for.

Back home, he learned clerical work on the docks and became a member of Clerks & Checkers Local 1242 of the International Longshoremen's Union. And he became active in civic and veteran's groups.

He was a deputy captain in the Men of Malvern for 24 years, Post 652 service officer of the Catholic War Veterans and a member of the ushers and lectors group at St. Casimir's Church. He was a member of the Disabled American Veterans, a member of American Legion Post 152 and of the Fishing Club of Villas, N. J.

Announcement of his death was delayed until family members who were in Hong Kong could be contacted, spokesmen said.

Surviving are his wife, Margaret Kavalauskas, and a brother, Joseph.

A viewing was held from 7 to 9, Dec. 14th at the Kavalauskas Funeral Home, 1601 S. Second St. in Philadelphia, Pa. A Concelebrated Mass of Christian Burial was offered at 9:30 a.m. Dec. 15th at St. Casimir's. Buried in Holy Cross Cemetery, Yeadon, Pa.

10 DAYS IN LITHUANIA TOURS

For brochures and detailed information, please contact:

BALTIC TOURS
293 Auburn Street
Newton, MA 02166
(617) 965-8080 or
(617) 969-1190

BALTIC TOURS services include:

- documentation for inviting relatives to U.S.A.
- purchasing automobiles, coop apartments and other gifts for relatives in Lithuania
- assisting in wills for Lithuanian relatives

STATUE OF LIBERTY CENTENNIAL

Albany, N. Y. — The New York State Museum will commemorate the centennial of The Statue of Liberty with a touring exhibition entitled "Taking Liberties". It will be a collection mostly of photographs selected to reveal a broad record of diverse purposes, meanings and views of the American colossus.

"In splendor and in irony, with the heroic symbols of freedom or the defiled vehicles of protest, the exhibition will present The Statue from the time of its construction through to its present period of reconstruction," explained Anthony Bannon, guest curator for the exhibition.

"More than simply entertain with unusual and topical pictures, the exhibition will demonstrate the ways meanings are established, challenged and maintained," Bannon continued. "And by showing manipulated pictures of one of America's most prominent symbols, the exhibition should point to the strength of the very freedoms for which The Statue stands."

Bannon is a respected critic, curator and author. His work has appeared in numerous national publications including *Connoisseur*, *American Photographer*, *American Ceramics*, *Film Culture*, *Afterimage*, *Exposures* and *Camera Lucida*. His book, *The Photo-Pictorialists of Buffalo*, received the merit award of the Photographic Historical Society of America. Exhibitions he has organized have been on view in the Albright-Knox Art Gallery, International Museum of Photography at George Eastman House Gallery for the Arts, Media Study, Buffalo, and Buscaglia-Castellanti Art Gallery at Niagara University, for which he organized "The Taking of Niagara: A History of the Falls in Photography."

Active as a film-maker in the late 1960's and 1970's, his work has been shown in the Hirschhorn Museum and Sculpture Court, the High Museum in Atlanta, Nexus Gallery in Philadelphia and at media centers and universities around the country. He was an artist-in-residence in 1975 in the New York State Artpark in Lewiston, an invited film artist at the Flaherty Film Seminar and the American Seminar in Film. He has lectured extensively, last year as a visiting lecturer at Rochester Institute of Technology. Bannon is currently the art critic for *The Buffalo News*.

Bannon now is directing an international search for photographs of The Statue of Liberty. "Primarily, we are looking for photographs which manipulate, or record a manipulation, of The Statue — thus the title of the exhibition: 'Taking Liberties,'" Bannon explained.

"One of the goals of the exhibition will be to show that all manner of manipulation — from the presumably 'straight' depiction of the most radical collage of combination photograph — stake out their own claim upon The Statue and its meaning."

Those pictures which articulate

The Statue as a symbol of American Constitutional freedom, and the promise and aspiration attendant to those ideals, are well known. "I'm looking for the pictures that express protest and dissent, as well as the more profane and even surreal uses of the image in commerce, advertising and art," he said.

Information about photographs may be sent to Anthony Bannon.

Seeking photographs of The Statue of Liberty for a touring exhibition organized by the New York State Museum and curated by Anthony Bannon. "Taking Liberties" will show photographs of the statue, or of replicas of The Statue, made for any purpose, in any period, by any photographer, in any style. Contact Anthony Bannon, Media Study/Bufalo, 207 Delaware Avenue, Buffalo, N. Y. 14202. Telephone: 716/847-2555.

Michael Yuknis of Chicago has been serving for the last year and a half with the United Nations High Commission for refugees in Somalia. He has been living and working in the region of that country which gave refuge to 130,000 refugees from war-torn Ethiopia. As a field officer, he was seconded to assist the Care Organization which handles the distribution of wheat flour, milk powder, butter, oil, pills, clothes, shoes, etc. to the eight camps located in the Gedo region in the town of Lugh which is an eight hour ride from the capital of Mogadish.

The annual meeting of the **Association of Lithuanian Doctors in Ohio** took place on November 10 in the Lithuanian Village Hall, Cleveland. The Lithuanians bestowed their annual cultural award upon journalist Balys Gaidžiūnas.

I am doing a history of my grandparents and I am looking for any type of information, pictures, or maps of Nesvizh or the surrounding area, which is about 50 kilometers from Minsk.

Please send the information to:

**L. Johnson
2341 University Avenue
St. Paul, MN 55114**

The December issue of *CSCE Digest*, the monthly bulletin of the Commission on Security and Cooperation in Europe of the U. S. Congress, carried the following story: "On November 17, the *Baltimore Sun* reported the arrest of Father Jonas Kastytus Matulionis, one of the leaders of Lithuania's nationalistic Catholic movement' on November 9. Father Matulionis was imprisoned for several months in 1976 for his alleged involvement with the unofficial *Chronicle*. The Soviet authorities have accused Matulionis of 'being an imposter, since he had studied by correspondence and had not graduated from the officially approved Kaunas Theological Seminary'. In response, Father Matulionis has said that Pope John Paul II graduated from a similar seminary."

The Statue of Liberty, with the torch of Liberty, was erected in USA, facing the ocean in 1886, the same year that Vieniybė Lietuvininkų was established in Plymouth, Pa. The site chosen for the Statue of Liberty on Bedloe's Island, (called Bedloe's Island prior to 1956), between New York State and New Jersey was approved by Congress. The people of France presented the Statue of Liberty at the suggestion of Edouard de Laboulaye, a French historian and admirer of American political institutions. The work to build the project was begun about 1874 in

Paris. The design was created by Frederick August Bartholdi, a frenchman. The framework was planned by Gustav Eiffel, creator of the Eiffel Tower. With two Americans, the construction of the Statue of Liberty was finished in 1884. At the official opening of the ceremony president Grover Cleveland accepted to dedicate the monument on October 28, 1886. The Statue of Liberty became a National Monument as a symbol of freedom in Liberty Island in New York Harbor for welcoming the underprivileged peoples of the world.

Weekly trips to Paris and London by air

**PRICE OF ROUND TRIP INCLUDING
HOTEL IN THE CENTER OF PARIS AND LONDON**

\$450.00 + 15% tax

By Air

Regular trips to Israel for 2 weeks
Tel-Aviv, Haifa, Jerusalem, Zlat, Ashkelon
including 2 meals a day, round trip
ELAL hotel 4 stars \$1019 + 15% tax

**475 5th Ave., Suite 609
New York, N. Y. 10017
Tel. 1-(212)-725-1225**

Gražų atsisveikinimą clevelandiečiai surengė inž. Broniui ir Reginai Snarkiams [viduryje], išvykstantiems apsigyventi į Floridą. Kairėje: D. Čipkienė, dešinėje adv. A. Širvaitis. Inž. Snarskis vadovavo Lietuvos Sodybos statybai Cleveland, Ohio. V. Bacevičiaus nuotr.

Spalio 28 d., Kultūros židinyje, Brooklyne įvyko New Yorko Lietuvos Gydytojų suvažiavimas. Suvažiavimą New Yorko LGD-jos pirm. Vytautas Avizonis, o į prezidiumą pakvietė dr. K. Paprockaitė-Šimaitienę, dr. R. Šnipą, dr. L. Giedraitienę ir dr. B. Jankauską.

Pagrindiniu kalbėtoju parinktas jaunas dr. R. Šnipas. Po valdybos pranešimų bei ateities veiklos planų išrinkta nauja valdyba:

Pirmininkas dr. V. Avizonis; vicepirmininkas dr. R. Šnipas; sekretorė dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė; išdininkė dr. L. Giedraitienė ir narys dr. B. Jankauskas.

Į Revizijos komisiją: dr. A. Geldnerienė ir dr. M. Žemaitienė.

Vėliau dalyviai ir svečiai pakviesti prie paruoštų vaišių ir staigmenos. Dr. Avizonio šeimai įžengus į salę dalyviai sugiedojo "Ilgiausių metų". Paaikškėjo, jog toji diena dr. V. Avizonio šeimai istorinė — 50 metų vedybų sukaktis. Tarp sveikinimų perskaičius Baltųjų Rūmų pasirašytas: Nancy ir Ronald Reagan.

Redakcija gavo Lietuvos Fondo valdybos išleista puošnią knygą — LIETUVIŲ FONDAS.

Knyga — Lietuvos Fondo vardynas buvo numatytas išleisti vieno milijono dolerių surinkimo proga, bet iš gyvųjų tarpo netikėtai išsiskyrus redaktoriui pulk. Antanui Rėklaičiui, medžiagos rinkimas susitrukdė. Nauju redaktorium pakvietus poetą Apolinarą Bagdoną ir sudarius redakcinę kolegiją, buvo praplėsta knygos apimtis, priimtas knygos dabartinis pavadinimas, paminint Lietuvos Fondo 20-ies metų sėkmingos veiklos sukaktį.

Dar šiais metais Lietuvos Fondo vadovybė nori užbaigti trečiąjį milijoną, kad lietuvių išlaikyti būtų galima paskirstyti \$200,000.

1984 m. gegužės 1 d. Lietuvos Fondas turėjo 5,350 narių, kurie sudėjo \$2,742,000 pagrindinio kapitalo. Paskirstyta švietimui ir lietuvių išlaikymui \$1,191,000. Šiais metais numatoma paskirstyti \$160,000. Testamentiniais palikimais gauta \$773,000.

R. L. Bendruomenė mini dešimtmetį

1984 m. gruodžio 15 d. susirinko Lietuvos Chicagoje įregistruotosios Bendruomenės delegatai. Tai buvo ne paprastas R-1 Lietuvos Bendruomenės atstovų metinis susirinkimas, bet dešimtmetis. Kai jis baigė darba, tai salėje buvo virš šimto atstovų ir svečių. Eilė lietuviškų organizacijų ir istaigų atstovų suvažiavusius sveikino ir linkėjo tęsti veiklą.

Reg. Bendruomenės pirmininkas, sekretorė ir išdininkė, taip pat JAV LB Bendruomenės tarybos pirmininkas, sekretorė ir išdininkė paskaitė metų apžvalginį pranešimą. Revizijos komisijos pirmininkas patvirtino, kad Bendruomenės pajamos ir padėtis taupymo bendrovės laikomose sąskaitose tiksliai užrašytos. Kiekvienas centas užpajamuotas, o išlaidos turi pateisinaus dokumentus.

Paskaitą skaitė Antanas Pleškys. Andrius Juškevičius, R. JAV LB vicepirmininkas, pranešė apie JAV LB atliktuosius darbus.

Skaitytas A.L.B. pirmininko dr. Antano Butkaus laiškas. Jame paliesta buvusio LB pirmininko nusibodusi ir nuostolinga byla. Ją pradėjo Barzduko paragintas J. Gaida. Ji dar nepasibaigusi, nors bėra mažai vilties ją laimėti...

Konferencijai vadovavo dr. Vladas Šimaitis, JAV LB tarybos pirmininkas.

Kalbėjo dr. Vytautas Dargis, J. Bagdžius, Birutė Kemžaitė, buvusi Reorganizuotos LB pirmininkė, Antanas Marma, Detroito atstovas ir eilė kitų.

Atstovams rūpėjo patirti L. B. pirmininko dr. Butkaus B-nės užvestos bylos smulkmenos. Bylą Amerikos teismuose pradėjo anoji Bendruomenė. Logiškai galvojant, ji privalo byla nutraukti. Jeigu ji yra pasiryžusi byla tęsti, tai kito kelio nėra, kaip gintis. Vienas redaktorius pasiūlė R. LB ištraukti į planuojamus naujus Bendruomenės rinkimus ir užmiršti byla. Jeigu ji laimės rinkimus, tai ji viska valdys, o jeigu pralaimės, tai pasiliks Bendruomenėje. Vienas atstovas konferencijai priminė, kad rinkimai buvo nesutarimų pagrindas. Frontininkai, norėdami laimėti rinkimus, atnešė didžiausius pluoštus balsų, visai į sarašus neįtrauktų žmonių ir įmetė į rinkiminę balsų dėžę... Frontininkai klausimo nenorėjo svarstyti, todėl ir prasi-dėję nesusipratimai. Bendruomenės kadencijos pabaigoje Domas Adomaitis, rezolucijos komisijos pirmininkas, perskaitė paruoštą pareiškimą. Jis vienbalsiai priimtas.

"Frontininkų grupė, užuot grįžus į darnią patriotinės išieivijos veiklą ir toliau bando išlaikyti savo pozicijas. Patyrusi eilę nesėkmių, toji partinė grupė šiek tiek apstabdė brutaliuosius puolimus prieš ALTą ir VLIKą. Tačiau, seniai jų skelbiamas Maskvos šūkis "mirtis partijų likučiams" ne tik neatšaukiamas, bet bandomas filosofiskai sutvirtinti skrupskelių ir panašių paskaitomis. Peršama mintis, kad šiais laikais patriotizmas yra neigiamybė ir tautinės valstybės yra tik karų sukėlėjos. Kova už tautos laisvę, protestas — anot kito jų paskaitininko — taip pat negali būti lietu-

viybės ramsčiu. Taigi, įtaigojama mintis nesižavėti kova už tautos laisvę ir nebesiekti savos nepriklausomos valstybės.

Illinois valstijoje Registruotosios Bendruomenės suvažiavimo rezolucijose skaitome:

VLIKO įsteigtoji, rinkimais grįsta, L. B-nės organizacija nuėjo "į lankas" ir išsigimė. Jokie balsavimai jos nebepagydydys.

Mes išėjome:

1. sustabdyti L. B-nės vardo piktnaudojimą ir išieivijos veiklos griovimą.

2. veikti, kad L. B-nė būtų visu išieivijų organizacija o ne saujelės frontininkų partinis sambūris ir jų užmačių vykdytoja,

3. atstatyti išieivijos veikloje darbo pasidalinimo principą ir gražinti L. B-nę į jos darbo sritį — būti išieivijos organizacija lietuvių išlaikyti,

4. veikti, kad L. B-nė negriautų, bet padėtų ir talkininkautų išieivijos organizacijoms, o ypač ALTui ir pavergtos tautos atstovybei — VLIKui.

5. veikti, kad L. B-nė nepasidarytų ir nebūtų okupanto įrankiu bei jo bendradarbiu, nes visiems suprantama, kad okupanto bendradarbiai negali būti kartu ir Lietuvos laisvintojai.

Šie mūsų principai atitinka visos patriotinės išieivijos siekius ir mes nenuilstamai stengsimės, kad jie būtų įgyvendinti.

6. Mes pasiruošę kalbėtis.

Nėra jokios vilties, kad rinkimais grįsta L. B-nės organizacija kada nors apjungtų išieiviją.

Senosios išieivijos atstūmimas ir erzelio sukėlimas naujųjų ateivių tarpe yra nedovanotinos klaidos, marinančios veiklą ir keliančios džiaugsmą mūsų tautos priešams.

Šias klaidas atitaisyti yra visos patriotinės išieivijos ir jos vadovų pareiga. Užtat, dabartiniai, tikrieji rinkimais grįstos L. B-nės vadovai turėtų kartu su mumis svarstyti ir ieškoti būdų, kaip atgaivinti ir apjungti ne tik naująja, bet ir senąją išieiviją — tuos šimtus tūkstančių JAV lietuvių, kurie jau virš 30 metų "balsuoja" ir pasisako prieš L. B-nę, nedalyvaudami nei jos rinkimuose, nei jos organizacijose.

Vieninga, darni išieivijos veikla verta ne tik asmeninio, bet ir partinio egoizmo aukos!

Buvo dar pora pranešimų praktiškiems konferencijos reikalams, o vėliau konferencija baigta Lietuvos himnu.

...

Vakare buvo Kučios. Programa pravedė aktorė Sofija Adomaitienė. Kučių istorija paskaitė kanau-ninkas Vaclovas Zakarauskas. Sofija Adomaitienė supažindino su dainininke Buntinaite, muziku Manigirdu Matijošaičiu ir kitais programos dalyviais.

Prof. dr. Bronius Vaškėlis, Lituanistinės katedros vedėjas ir pirmasis profesorius, su žmona ir sūnumi persikėlė į Chicago ir apsigyveno Evergreen Parke.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybe — betuviska duona, pyragai, vedybiniai ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 1138

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

MŪSŲ MIRUSIEJI

ELENA MICKELIŪNIENĖ

Gruodžio 8 d. rytą ligoninėje mirė Elena Mickeliūnienė, eidama 79-uosius amžiaus metus. Velionė visą laiką, nuo pat savo atvykimo į Ameriką, gyveno New Yorke ir dalyvavo vietos lietuvių veikloje, buvo eilės organizacijų narė. Kai New Yorke kūrėsi šaulių kuopa, ji buvo viena pirmųjų jos narių, nes šauliams priklausė dar gyvendama Lietuvoje. New Yorko kuopoje visą laiką buvo valdyboje, o pastaruoju metu — vicepirmininke. Už nuopelnus šaulių veiklai ji Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje apdovanota aukščiausiu Sąjungos žymeniu — šaulių žvaigždės ordinu.

Lietuvoje velionė buvo mokytoja ir dirbo Ukmergėje. Amerikoje ji savo laimę išbandė nekilnojamojo turto srityje ir iš gauto pelno parėmė daug naudingų lietuviškų darbų, jų tarpe Kultūros židinio Brooklyne statybą, kuriai ji paaukojo arti \$20-ties tūkstančių ir įrašyta jo garbės fundatorių lentoje. Nemažomis sumomis ji aukojo Maironio mokyklai, Katalikų Religinei Šalpai. Apreiškimo parapijai, Jaunimo kongresams JAV ir Kanadoje, lietuvių salesiečių vienuolynui Italijoje, tėvams pranciškonams Brooklyne ir kt. Ji skirdavo pinigines premijas LB meno parodoms,

jos lėšomis išleistos net penkios Lietuvių Katalikų Mokslų Akademijos (Romoje) knygos. Ji aukojo ir New Yorko šaulių kuopai išleisti Elenos Juciūtės knygai "Pėdos mirties zonoje" ir dr. Algirdo Budreckio istorinei studijai apie Didįjį Lietuvos Kunigaikštį Algirdą.

Velionės palaikai buvo pašarvoti Shalinų laidotuvių koplyčioje, kur gruodžio 10 d. vakare įvyko atsisveikinimas. Jį pravedė New Yorko šaulių kuopos vadas Kęstutis Miklas, papasakojo apie velionės gyvenimą ir Šaulių vardu pareiškė užuojautą jos dukrai Živilei Jurieniei su šeima. Po to kalbėjo LB New Yorko apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis — LB ir Kultūros židinio vadovybės vardu.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Yorko skyriaus vardu su velione atsisveikino Marija Žukauskienė. Užbaigta Lietuvos himnu. Laidotuvės įvyko gruodžio 11 d. Cypress Hills kapinėse, po pamaldų Apreiškimo par. bažnyčioje.

Lietuviška trispalvė, kuria buvo apdengtas velionės karstas, įteikta velionės dukrai.

MIRĖ STEPAS V. MALĖNAS

Washington, DC, ligoninėje gruodžio 8 mirė Stepas Vytautas Malėnas (Malinauskas), laisvės kovotojas, nacių kalinys, anksčiau gyvenęs New Yorke, paskutiniu laiku — Gaithersburge, MD, netoli Washingtono.

Stepo Vytauto Malėno palaikai išvežti į Chicago. Gruodžio 12 palaidotas Chicagos Tautinėse kapinėse.

Malėnas buvo gimęs 1911 birželio 30 Ūdrijos km. ir vls., Alytaus aps. 1929 baigė Alytaus gimnaziją. Studijavo cheminę technologiją Belgijoje, paskui Vytauto Didžiojo universitete Kaune, pagaliau 1952-54 popieriaus technologiją Syracuse univ., JAV, 1955 gavo bakalauro laipsnį.

JULĖ RASTENIENĖ

Gruodžio 13 d. Baltimore, Maryland, ligoninėje mirė Julė Rastienė, viena aktyviausių lietuvių moterų veikėja Amerikoje. Ji buvo prieš keletą metų mirusio advokato ir poeto Nado Rastenio žmona.

Palaidota Lauden kapinėse gruodžio 17 d.

PRANAS PAUKŠTAITIS

Spalio 28 d. Montrealio Victoria ligoninėje mirė visuomenės veikėjas, Kanados L B Organizacinio Komiteto narys, D.L.K. Vytauto Klubo p-kas 1963-66 m., savaitraščio Nepriklausoma Lietuva darbuotojas.

Pranas Paukštaitis buvo gimęs 1910 m. spalio 5 d., Šakių apskr., Griškabūdžio mst. 1926 m. baigė Pilviškių Vidurinę Mokyklą. Įsigijo amatininko specialybę, dirbo įstai-gose. Veikė šauliuose, ugniagesiuose. Mėgo sportą, buvo geras bėgikas.

Į Kanadą atvyko 1948 m.

Gyvendamas Montrealyje, pažinojo beveik kiekvieną lietuvi, stengėsi kiekvieną suprasti, bėdoje užjausti ir padėti. Žmones mėgo ir jais domėjosi. Montrealio lietuvių kolonijai liūdna, netekus ilgamečio darbuotojo.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDĖJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. WINTER GARDEN SVETAINĖS, 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rusies lietuviškas maistas prieinama kaina.

New Yorke, Chicagoj, St. Petersburge —

Pasiekusi 32 milijonus dol. kapitalo,

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Duoda įvairių rūšių paskolas, keičia čekius, suteikia pinigines perlaidas, priima pensijų čekius ir

moka aukščiausius procentus už Jūsų santaupas

9.42% metinis prieauglis už **9%** reguliarių santaupų indėlius.

Nuo **10.92%** iki **11.46%** metinis prieauglis už įvairių terminų Certifikatus.

11.46% metinis prieauglis už **11%** IRA Certifikatų indėlius.

— Kiekviena taupymo sąskaita iki \$100,000 apdrausta federalinės NCUA agentūros —

New Yorke paskambinkite arba apsilankykite KASOJE dienos metu ar vakarais šiuo adresu:

86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: (718) 441-6799

Chicagoje skambinkit: (312) 737-2110

St. Petersburge: (813) 367-6304

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.

Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

Inž. Sakalas Matuiza, paviešėjęs pas savo dėdes Kęstutį ir Henriką Mikilų ir aplankęs žymesnes New Yorko vietas, išvyko pas savo tetą Ireną Boreišienę į Čicagą. Amerikoje inž. Matuiza praleido beveik tris mėnesius. Su dėde Kęstučiu buvo nuskridęs į Floridą, susitiko su daugeliu ten įsikūrusių lietuvių, lankėsi Disney World, Kennedy Space Centre ir kitur. Naujuosius metus sutiks Čicagoje, iš kur sausio 3 d., per Montrealį, sugrįžta į Vilnių. Vilniuje inž. Matuiza yra meno kūrinių restauravimo grupės viršininku. Jis vadovavo restauravimo darbams Vilniaus universitete, ruošiantis 400 metų jubiliejui, šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, katedroje, Pažaislio bažnyčioje ir vienuolyne, Klaipėdos laikrodžių muziejuje ir kt.

Vyskupui Pauliui Baltakiui vyskupišką menišką lazda padarė menišką drožinėtojas Simas Augaitis, Watertown, Conn. Lazdos pagaminimu rūpinosi komitetas New Yorke. Komitetui vadovavo dr. A. Matulaitienė su kitais komiteto nariais. Dabar laukiama progos vyskupui lazda iškilmingai įteikti.

Lietuvių Darbininkų Draugijos 7 kuopos susirinkime A. Kondrota [d.] buvo atvykęs su savo sesute Anastazija Ablonskiene, pas jį viešnia iš Lietuvos. Viduryje Ant. Šateika, Elena Bublaitienė ir V. Girklys.

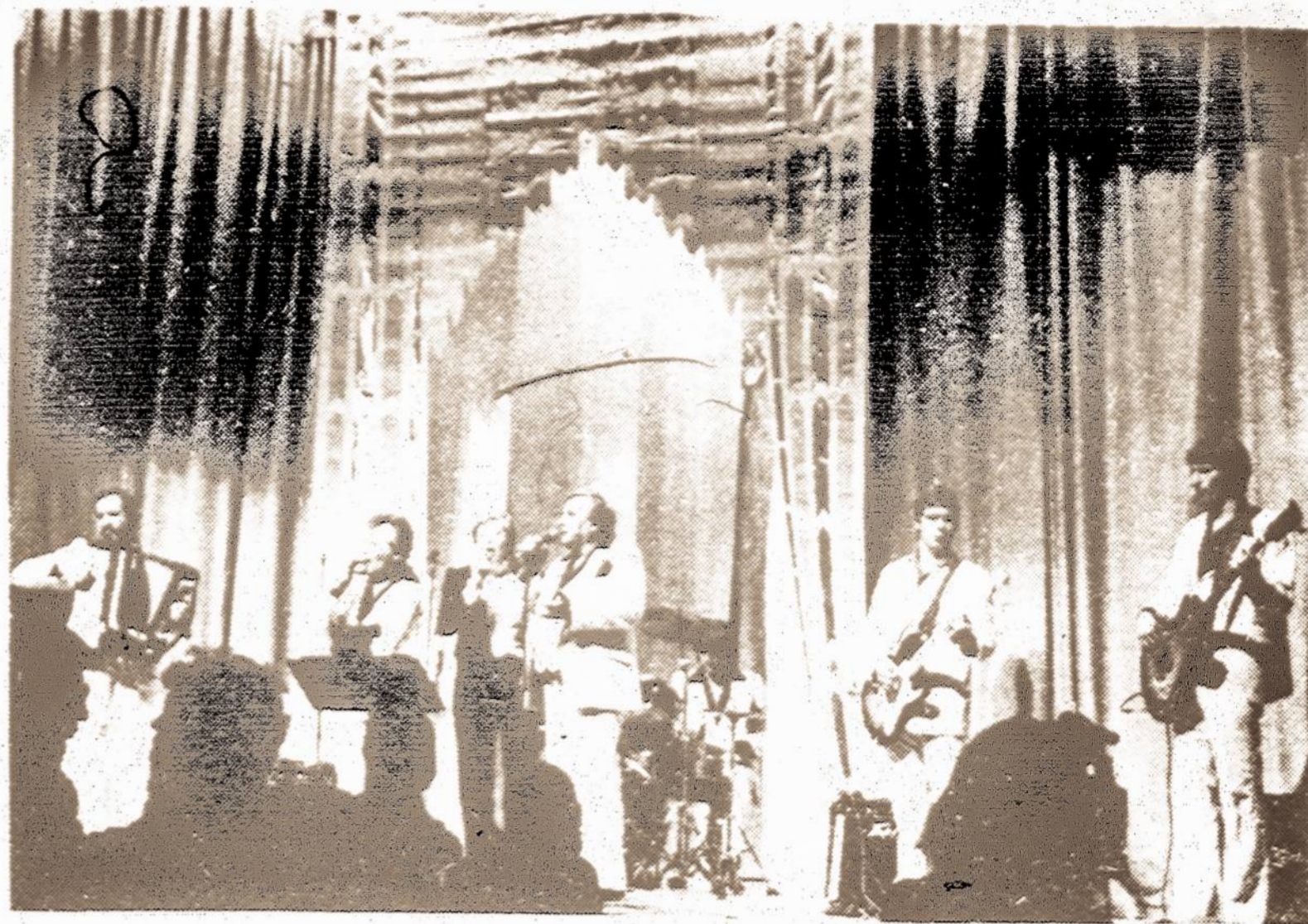
TARPRELIGINĖS DISKUSIJOS PRIE PRAKARTĖLĖS

Gruodžio 20 d., ketvirtadienį 10 val. naktį TV penktas kanalas žinių pranešime rodė kun. Petrą Stravinską, kuris gynė katalikų teises prie Prakartėlės, įrengtos Manhattan, netoli Columbus Circle. Kalbėjęs žydų organizacijos atstovas įrodinėjo, kad JAV-bėse Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės, dėl to negalima galvėse katalikiškų simbolių demonstruoti. Kunigas P. Stravinskas nurodė, jog žydai jau seniai viešai naudoja religinius simbolius savo švenčių metu. (Už jo pečių buvo matomas iškeltas didžiulis žydų religinis simbolis). Kodėl tad katalikai negalėtų demonstruoti savo simbolių? Kun. P. Stravinskas pareiškė tikis gera newyorkiečių valia. Gal "Prakartėlės" neištiks lietuviško kryžiaus Flushing Meadows Queens parke likimas.

Dr. Jonas Genys dalyvavo Amerikos Ukrainų Kongrese, kuris vyko lapkričio 23-25 dienomis Waldorf-Astoria viešbuty, New Yorke. Laikė iškilmingo banketo, kur pagrindinė kalbėtoja buvo Jean Kilpatrick (JAV ambasadorė Jungtinių Tautų Organizacijoje), dr. Genys pasveikino Kongresą ALTo pirmininko T. Blinstrubo ir Amerikos Lietuvių Tarybos vardu. Paminėjo istorinę ir dabartinę nuosirdžia draugystę tarp lietuvių ir ukrainiečių tautų. JAV prezidento laišką perskaitė ir Baltųjų Rūmų linkėjimus perdavė Linas Kojelis.

Inž. Vytautas Radzivanas, newyorkietis, dabar gyvenas Perth, Australijoje, buvo atvykęs aplankyti savo motiną Apoloniją Radzivanienę.

Išėjo **Bridges**, Lithuanian-American News Journal, gruodžio mėn. numeris.

Estradinis vienetas "Jinai ir trys gintarai", čia koncertuojantis Kultūros židinyje, ten pat šiemet rengia newyorkiečiams Naujųjų Metų sutikimą. Bus puikus stalas ir gera muzikinė programa.

Newyorkietė veikėja Bronė Spūdienė bėčiulių tarpe paminėjo savo 80-ąjį gimtadienį. Iš k. į d.: L. Šateikienė, E. Gražulienė, A. Ablonskienė, Br. Spūdienė, M. Vasilka, E. Kadienė, Ch. Martin. Stovi: E. Gagienė ir Ant. Šateika. A. Kondroto nuotr.

Kultūros židinyje gruodžio 1 — 2 įvyko mezginių paroda ir prieškalėdinis turgus.

Mezginių parodoje dalyvavo New Yorke ir apylinkių garsiosios mezgėjos: Marija Raugienė iš New Jersey su daugiau kaip 50 darbų; Irena Alksnienė; B. Kidolienė; Jadvyga Kregždienė; L. Milukienė; O. Andriulionienė.

Į parodą atsilankė apie 140.

New Yorke ir jo apylinkių lietuvių kovo 16 d. **Kultūros židinyje** turės progą pamatyti Petro Vaičiūno veikala "Tėviškės pastogė", kuri parodys kanadiečių "Aukuro" dramų teatras, gyvuojantis jau trisdešimt su viršum metų. Aukuriečiams vadovauja režisierė Elena Dauguvietytė-Kudabienė.

Moterų Vienybės prieškalėdinis pobūvis įvyko gruodžio 18, antradienį, Congregational parapijos salėje, Woodhavene. Atsilankė per 100 viešnių ir svečių. Sveikinimo kalbas pasakė New Yorke šaulių kuopos pirm. Kęstutis Miklas, Laisvės Žiburio radijo vedėjas Romas Kezys, Apreiškimo parapijos vardu — Alfonsas Samušis. Dalyvavo vietos parapijos klebonas ir kun. Antanas Račkauskas.

Maistą dovanavo ir vaišes parengė vicepirmininkė Ona Juozėnienė ir Alice Zupko ir narės Marija Diržienė ir Demie Jonaitis.

E. URBAITYTĖS KŪRINYS — AMERIKIEČIŲ PARODOJE

Dailininkės Elena Urbaitis darbas eksponuojamas New Yorke, 164 Mercer Street (Soho) gruodžio 27 d. atidarytoje nekomercinei sąjungai priklausančių dailininkų darbų parodoje Past Post, Future. Joje autorių, gyvenančių įvairiuose JAV miestuose, darbai sukurti 1982-1984 metais. Vienas parodos organizatorių dailės kritikas Robert Atkins, iš 150 kūrinių šiai parodai atrinkęs 23 darbus, rašo, kad šiais laikais menininkai, dirbantys komerciniams tikslams, tik kopijuoja jau žinomas vertybes ir neįneša į kūrybą nieko sava. To negalima pasakyti apie dailininkus, kurių darbai eksponuojami šioje parodoje — Past, Post, Future. Jie suvokia praeitį (arba ateitį) dviejose arba trijose dimensijose, abstrakčiai ar vadovaudamiesi pojūčiais. Žiūrovas tai priima kaip komentarą ar subtekstą. R. Atkins ir atrinko darbus, žiūrėdamas kiek jie saviti ir, jungdami praeitį su ateitimi, keičia požiūrį į meną.

Tarp šių, jo požiūriu, geriausių kūrinių yra ir lietuvis Elenos Urbaitis darbas, atrinktas iš neseniai vykusios jos personalinės parodos.

Past, Post, Future tęsis iki sausio 6 d.